GENÇLER İÇİN SEÇME HADİSLER

İÇİNDEKİLER

İYİ NİYET, İHLÂS VE SAMİMİYET

Ebû Hureyre Abdurrahman İbn Sahr radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah, sizin sûret, şekil ve dış görünüşlerinize değil; kalblerinize (kalbî temayüllerinize) bakar." [Müslim, Birr 33]

Hz. Ömer radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Ameller (başka değil) ancak niyetlere göredir; herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur. Kimin hicreti, Allah ve Resûlü (rızası ve hoşnutlukları) için ise onun hicreti Allah ve Resûlü'nedir. Kimin hicreti de elde etmeyi umduğu bir dünyalık veya nikâhlanmak istediği bir kadın için ise onun hicreti de hedeflediği şeyedir." [Buhari, İman 41; Müslim, İmâre 155]

Müminlerin annesi Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Bir ordu Kâbe'ye doğru savaşmaya çıkacak ve Beydâ denilen yere vardıklarında baştan sona ordunun tamamı yere batırılacaktır." buyurduğunda ben "Ey Allah'ın Resûlü, onların arasında ticaret maksadıyla yola çıkanlar ve kötü niyetli olmayan kimseler varken niçin hepsi birden yere batırılsın ki?" diye sordum. Bana şöyle buyurdu: "Onların hepsi birden helak olup, yere batırılacaklar. Sonra niyetlerine göre haşredileceklerdir." [Buhari, Hac 49; Müslim, Fiten 8]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mekke fethinden sonra artık hicret yok; fakat cihat (Rabbimizin adını cihanın dört bir yanına duyurma, Allah ile kulları arasındaki engelleri ortadan kaldırma gayreti) ve niyet vardır. O hâlde (bu uğurda) bir nefer olmanız istendiğinde hiç tereddüt etmeden gerekeni yapın." [Buhari, Cihâd 1; Müslim, Hac 445]

Câbir İbn Abdullah el-Ensarî radıyallahu anhumâ demiştir ki: Bir gazvede Resûlullah ile beraber bulunuyorduk. Bir ara buyurdular ki: "Medine'de geride kalan öyle kimseler var ki, siz hangi yolu geçseniz, hangi vadiyi aşsanız onlar da (niyetleri sebebiyle) sizinle birlikte gibidirler. Onları sizinle birlikte olmaktan hastalıkları alıkoymuştur." Bir başka rivayete göre: "Öyle ki onlar da (niyetleri sebebiyle) sizin sevabınıza ortak olurlar." [Müslim, İmâre 159]

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri Resûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem: "Biri cesaretini göstermek, diğeri vatanının, milletinin ve ailesinin şerefini korumak, öteki kendine yiğit adam dedirtmek üzere savaşan kimselerden hangisi Allah yolundadır?" diye soruldu. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim Allah'ın adını yüceltmek (O'nun adını bayraklaştırmak) istikametinde mücadele ediyorsa, işte o Allah yolundadır." [Buhârî, İlim 45, Cihad, 15, Tevhid 28; Müslim, İmâre 150, 151]

Abdullah İbn Abbas İbn Abdulmuttalib radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir kudsî hadiste Allah Tebâreke ve Teâlâ Hazretlerinden şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Allah, iyilikleri ve kötülükleri takdir edip yazdı ve bunları şöyle beyan buyurdu: Kim bir iyilik yapmaya niyetlenmiş ve yapmamışsa, Allah bunu kendi nezdinde yapılmış bir iyilik olarak kaydeder. Şayet o kimse iyilik yapmaya niyetlenmiş ve o iyiliği yapmışsa Allah o kimseye on iyilikten başlayarak yedi yüz katı ve hatta kat kat fazlasıyla yazar. Fakat o kimse bir kötülük yapmaya niyetlenir de yapmazsa, Allah bunu nezdinde tam yapılmış bir iyilik olarak kaydeder. Şayet bir kötülüğe niyetlenmiş ve o kötülüğü yapmışsa Allah bunu sadece bir kötülük olarak yazar." (Buhari, Rikak 31; Müslim, İman 207)

TÖVBE VE İSTİĞFAR

Eğar İbn Yesâr el-Müzenî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey insanlar! Allah'a tövbe edip mağfiret dileyiniz. Zira ben günde yüz defa tövbe ediyorum." [Müslim, Zikr 42]

Resûlullah'ın hâdimi Enes İbn Mâlik el-Ensarî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kulunun tövbe etmesinden dolayı Allah'ın memnun olması, sizden birinizin ıssız çölde kaybettiği devesini birden karşısında gördüğü andaki sevincinden çok daha fazladır." [Buhari, Deavât 4; Müslim, Tevbe 1]

Ebû Musa Abdullah İbn Kays el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah, gündüz günah işlemiş kimsenin tövbesini kabul etmek için geceleyin mağfiret elini uzatır. Gündüz de gece günah işlemiş kimsenin tövbesini kabul etmek için mağfiret elini uzatır. Allah'ın bu mağfireti, güneş batıdan doğuncaya (kıyamete) kadar devam eder." [Müslim, Tevbe 31]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim, güneş batıdan doğmadan (kıyamet kopmadan) önce tövbe ederse, Allah onun tövbesini kabul buyurur." [Müslim, Zikr 43]

Abdullah İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Nebiler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kulun vadesi dolup can çekişmedikçe Allah onun tövbesini kabul eder." [Tirmizi, Deavât 98]

İbn Abbas ve Enes İbn Mâlik radıyallahu anhumâ demişlerdir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanoğlunun bir vadi dolusu altını olsa, iki vadi dolusu altınlarının olmasını ister. Onun ağzını (gözünü) topraktan başka bir şey doldurmaz (hırs ve emellerinin sonu yoktur). Her şeye rağmen Allah, tövbe edenin tövbesini kabul eder."

[Buhari, Rikak 10; Müslim, Zekât 116]

SABIR

Ebû Saîd Mâlik İbn Sinan el-Hudrî radıyallahu anhumâ demiştir ki: Ensardan bir kısım kimseler Resûlullah'tan sallallahu aleyhi ve sellem bir şeyler istediler, O da verdi. Sonra yine istediler; elindekiler bitinceye kadar yine verdi. Nihayet verebileceği şeyler tükenince onlara şöyle buyurdu: "Hayır ve hasenat olarak yanımda bir şeyler olsaydı, onları kesinlikle sizden saklamam (size dağıtırdım). Kim istemekten çekinir, iffetli davranırsa Allah onu iffetli kılar (istemediği hâle düşmekten korur). Her kim de halktan dilenmez, müstağni davranırsa Allah onu gönlü zengin (gözü tok) yapar. Kim sabretme azminde olursa Allah ona sabır ihsan eder. Hiçbir kimseye sabırdan daha hayırlı ve büyük bir lütufta bulunulmamıştır." [Buhari, Zekât 50, Rikak 20; Müslim, Zekât 124]

Süheyb İbn Sinan radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müminin durumu şâyân-ı takdirdir; niye olmasın ki; onun her işi hayırdır ve bu da müminden başkasına müyesser değildir. O, neşe ve sevinç ifade eden bir duruma mazhar olunca şükreder, bu onun için hayır olur; herhangi bir sıkıntıya maruz kaldığında da sabreder, bu da yine onun için hayır olur." [Müslim, Zühd 64]

Enes İbn Mâlik radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem kabrin başında (oğlu için yana yakıla) ağlayan bir kadın gördü. Ona "Allah'tan kork ve sabret!" buyurdu. Kadın O'nu tanıyamadığından dolayı "Git başımdan, benim başıma gelen senin başına gelmemiştir." dedi. (Efendimiz ayrıldıktan sonra) oradakiler kadına o şahsın Resûlullah olduğunu söylediler. (Kadın bunu duyunca daha da sarsıldı ve) koşarak Efendimizin hanesine geldi; kapıda kimseyi göremeyince doğrudan içeriye girdi ve "Sizi tanıyamamıştım." diye özür diledi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle mukabelede bulundu: "Gerçek sabır, musibetin ilk şokunu yediğin anda gösterdiğin sabırdır." [Buhari, Cenâiz 32, 43; Ahkâm 11; Müslim, Cenâiz 14-15]

Ebû Saîd ve Ebû Hureyre radıyallahu anhumâ demişlerdir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ayağına batan dikenin verdiği acı da dâhil olmak üzere müslümanın başına gelen her türlü yorgunluk, hastalık, tasa, keder ve üzüntüyü, Allah mümininin hatalarını mağfiret etmeye vesile kılar." [Buhari, Merdâ 1; Müslim, Birr 49]

Enes İbn Mâlik radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Allah, hayrını (iyiliğini) dilediği kulunun cezasını dünyada hemen verir (âhirete bırakmaz). Fenalığını dilediği kulunun günahını ise kıyamet günü huzuruna çıkıncaya kadar tehir eder, (dünyada) cezalandırmaz." [Tirmizi, Zühd 57]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sırtı yere gelmeyen gerçek pehlivan, güreşte rakiplerini yenen değil, öfkelendiği zaman nefsine hâkim olandır." [Buhari, Edeb 102; Müslim, Birr 106]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Erkek olsun kadın olsun bir müminin gerek kendisi, gerek çoluk çocuğu ve gerekse malı hususunda belâ eksik olmaz. (Maruz kaldığı her belâ bir günahına kefaret olur ve) sonunda Allah'a günahsız olarak kavuşur." [Tirmizi, Zühd 57]

DOĞRU SÖZLÜ VE DÜRÜST OLMAK

İbn Mes'ud radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Doğruluk (insanı) iyiliğe, iyilik de Cennet'e (çeker) götürür. İnsan, kendini bir kere doğruluğa verip o yola yöneldi mi, hep doğru söyler, doğruyu araştırır; böylece o insan, Allah katında sıddîk (özüyle sözüyle dosdoğru kimse) olarak yazılır. Yalan ise (insanı) fücura (günaha) o da Cehennem'e ulaştırır. Bir insan, kendini yalana kaptırıp yalan söyleye söyleye neticede Allah katında kezzâb (yalancı) olarak yazılır." [Buhari, Edeb 69; Müslim, Birr 103]

Hasan İbn Ali İbn Ebî Talib radıyallahu anhumâ demiştir ki: "Dedem Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem şu nasihatini ezberledim: "İçinde kuşku uyaran şeyleri bırak (kuşkusuz bir iklimde yaşa). (Bil ki) Doğruluk insanın içinde itminan (oturaklaşma) hâsıl eder. Yalana gelince; o şüphe ve tereddüt hâsıl eden şeydir (burkuntudur, bulantıdır)."

[Tirmizi, Kıyamet 60]

Sehl İbn Huneyf radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Şehit olmayı Cenâb-ı Hakk'tan sadakat ve samimiyetle isteyen kimse yatağında ölse bile Allah onu şehitler mertebesine ulaştırır." [Müslim, İmâre 157]

MURAKABE- ALLAH'IN KULLARINI GÖRÜP GÖZETMESİ

Ömer İbn Hattâb radıyallahu anh demiştir ki: Bir gün Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem huzurunda bulunduğumuz sırada, elbisesi bembeyaz, saçları simsiyah, yoldan gelmiş gibi bir hâli olmayan ve içimizden hiç kimsenin tanımadığı bir şahıs çıkageldi. Hz. Peygamber'in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini dizlerine dayadı, ellerini (kendi) dizlerinin üstüne koydu ve: "Ey Muhammed, bana İslâm'dan bahset!" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "İslâm; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şahadet etmen, namazı şartlarına riayet ederek kılman, zekâtı vermen, ramazan orucunu tutman, yoluna güç yetirebilirsen Kâbe'yi ziyâret (hac) etmendir." buyurdu. Karşısındaki şahıs, "Doğru söyledin!" dedi. Doğrusu onun hem sorup hem de tasdik etmesi garibimize gitti. Derken o şahıs: "İmandan bahset bana!" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmandır. Kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir." buyurdu. O şahıs tekrar, "Doğru söyledin" diye tasdik etti ve "Peki ihsan nedir, ondan da bahset!" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: " İhsan, senin Allah'ı görüyor gibi O'na kulluk yapmandır. Her ne kadar sen O'nu görmesen de O seni görmektedir." buyurdu. O şahıs yine, "Doğru söyledin" dedi. Bundan sonra da "Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sordu. Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu hususta soru sorulan kişi, sorandan daha bilgili

değildir." buyurdu. O şahıs, "Öyleyse kıyamet alâmetlerinden bahset!" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Anneler, kendilerine cariye muamelesi yapacak çocuklar doğuracak; yalın ayak, baldırı çıplak koyun çobanları da yüksek ve mükemmel binalarda birbirlerine çalım satacaklardır." buyurdu. O şahıs sessizce mescidden ayrıldı. Ben bir süre öylece kalakaldım. Derken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle seslendi: "Ey Ömer, soru soran kişinin kim olduğunu biliyor musun?" Ben: "Allah ve Resûlü bilir." dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "O Cebrail'di, size dininizi öğretmeye gelmişti." buyurdu. [Müslim, İman 1]

Ebû Zer Cündeb İbn Cünâde ile Muaz İbn Cebel radıyallahu anhumâ demişlerdir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Nerede olursan ol, Allah'tan kork ve O na karşı saygılı ol! Günahın arkasından hemen iyilik yap ki onu siliversin. İnsanlarla muamelende güzel ahlâktan ayrılma!" [Tirmizi, Birr 55]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Allah gayret tecellisinde bulunur. Allah'ın gayreti kulun işleyeceği haramlara karşıdır." [Buhari, Nikâh 107; Müslim, Tevbe 36]

Şeddâd İbn Evs radıyallahu anh demiştir ki: Fahri Kâinat Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Akıllı kişi, kendini hesaba çeken (ayağının kayabileceği yerlerden ve insanlardan uzak duran) ve ölüm ötesi için (salih) amel işleyendir (hazırlık yapandır). Âciz kişi ise kendini heva ve hevesine kaptırıp da Allah'tan gerçekleşmeyecek şeyleri bekleyen kuruntu sahibi bir zavallıdır." [Tirmizi, Kıyamet 25]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kendisini ilgilendirmeyen (mâlâyânî) şeyleri terk etmesi, müslümanın İslâmiyetine ait güzelliklerindendir." (Yani; kıvamında ve kendi iç güzellikleriyle yaşanan Müslümanlık, lüzumsuz bütün duygu, düşünce ve fiillere karşı kapalı olan Müslümanlıktır.) [Tirmizi, Zühd 11]

TAKVA-ALLAH KORKUSU VE ALLAH'A SAYGI

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Doğrusu dünya tatlıdır (şirindir), yemyeşildir (cazibedardır). Bununla beraber Allah, dünyalık şeyleri sizin tasarrufunuza vermekte ve nasıl amel ettiğinize bakmaktadır. Binaenaleyh, dünyanın (fani yüzünün) cazibesine sakın kendinizi kaptırmayın! Kadınların cazibesine kapılmaktan da uzak durun! Zira İsrailoğullarının ilk fitnesi (imtihan unsuru), kadınlar hususunda olmuştur." [Müslim, Zikr 99]

İbn Mes'ud radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi: Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği(yle beraber başkalarına muhtaç olmayacak kadar rızık) istiyorum. [Müslim, Zikr 72]

Ebû Ümâme Sudey İbn Aclân el-Bâhılî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Veda Hutbesi'nde şöyle buyurdu: "Allah'a karşı saygılı olun (takva dairesinde hareket edin)! Beş vakit namazlarınızı kılın! Ramazan orucunuzu tutun! Mallarınızın zekâtını verin! Yöneticilerinize itaat edin! Bunları yaptığınız takdirde Rabbinizin cennetine girersiniz." [Tirmizi, Cum'a 80]

YAKÎN VE TEVEKKÜL - TEREDDÜTSÜZ İMAN VE ALLAH'A TAM GÜVEN

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Cennete girecek insanların bir kısmının kalbleri âdeta kuş kalbi gibidir. (Allah'ın emir ve yasaklarına karşı fevkalade hassas davranırlar; âdeta kuş kalbi gibi tir tir titrerler ve O na karşı sonsuz bir tevekkül içindedirler.)" [Müslim, Cennet 27]

Ömer İbn Hattâb radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Eğer siz, Allah'a hakkıyla tevekkül etseniz, sizi, sabah yuvasından aç ayrılıp, akşam tok olarak dönen kuşların beslendiği gibi rızıklandırırdı." [Tirmizi, Zühd 33]

Berâ İbn Âzib radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey falan! Yatağına girdiğinde şöyle dua et: 'Allah'ım! Rahmetini umarak, azabından korkarak kendimi (hükmüne itaatkâr, kazâna razı ve kudretine de kanaatkâr bir hâlde) Sana teslim ettim, yüzümü Sana döndüm, işimi Sana ısmarladım, sırtımı Sana dayadım. Senden başka sığınak, Senden başka dayanak yoktur. İndirdiğin kitabına, gönderdiğin Peygamberine iman ettim.' Eğer bu duayı yaptığın gece vefat edersen iman üzere ölürsün. Şayet sabaha sağ olarak çıkarsan hayra nail olursun." [Buhari, Deavât 6; Müslim, Zikr 56]

Ebûbekir es-Sıddık radıyallahu anh demiştir ki: Hicret yolculuğunda Resûlullah ile mağaradayken tepemizde dolaşıp duran müşriklerin ayaklarını gördüm ve "Ey Allah'ın Resûlü, eğer şunlardan biri ayaklarının altına bakacak olsa mutlaka bizi görür!" dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "(Nusreti, yardımı ve hıfzıyla) Üçüncüleri Allah olan iki kişiyi sen ne zannediyor ve haklarında ne düşünüyorsun? (Hiç onlara bir kötülük dokunabilir mi?)"

[Buhari, Tefsiru sûre 9/9; Fedâilu'l-Ashab 2; Müslim, Fedâilu's-sahâbe 1]

DOĞRULUK VE İSTİKAMET

Süfyan İbn Abdullah radıyallahu anh demiştir ki: Ben, "Ey Allah'ın Resûlü! İslâm hakkında bana öyle bir söz söyle ki, artık Senden gayrısına bir şey sormayayım." diye rica ettim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "Allah'a iman ettim, de; sonra da bu imanın gereği olarak dosdoğru (istikamet üzere) ol!" [Müslim, İman 62]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "İşlerinizde orta yolu tutunuz, dosdoğru olunuz ve şunu çok iyi biliniz ki, hiçbiriniz ameli sayesinde kurtuluşa eremez." Ashab-ı Kiram sordu: Sen de mi kurtulamazsın ey Allah'ın elçisi? Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah beni rahmeti ve fazlıyla (keremiyle) çepeçevre kuşatmazsa ben dahi kurtulamam." diye cevap verdi. [Müslim, Sıfâtu'l-münâfikîn 76]

HAYIR VE HASENAT İŞLEMEYE YARIŞIRCASINA KOŞMAK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:"Salih amelleri işlemede acele edin (geri kalmayın)!. Zira yakın bir gelecekte zifiri karanlık geceler gibi birtakım fitneler zuhur edecektir. O zamanda insan, mümin olarak sabahlar da akşama kâfir olarak çıkar. Aynı şekilde mümin olarak geceler ama sabaha kâfir olarak çıkar. Dinini basit bir dünyalığa satar (değişir)." [Müslim, İman 186]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yedi şey size mâni olmadan salih amelleri işlemekte acele ediniz! Yoksa siz, hâlâ unutturan fakirlik, azdıran zenginlik, keyfinizi kaçıran hastalık, bunak hâle getiren ihtiyarlık, ansızın geliveren ölüm, beklenen en şerli şahıs olan Deccal yahut belası en müthiş ve acı olan kıyametin size gelip çatmasını mı bekliyorsunuz?" [Tirmizi, Zühd 3]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz'e sallallahu aleyhi ve sellem bir adam geldi "Ey Allah'ın elçisi! Hangi sadakanın (zekâtın) sevabı daha büyüktür?" diye sordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle cevap verdi: "Sıhhatin yerinde ve cimriliğin de üzerinde iken, fakir düşmekten endişe ettiğin ve zengin olmayı da umduğun zamanda vereceğin sadakanın (zekâtın) sevabı daha büyüktür. Başta zekât olmak üzere tasaddukta bulunmayı can çekişme ânına ve 'şu kadarı filanın, bu kadarı da filanın' diyeceğin sekerat vaktine kadar geciktirme! Zira bundan sonra mal, zaten filan vârisin olmuş demektir." [Buhari, Zekât 11, Vesâyâ 17; Müslim, Zekât 92]

MÜCAHEDE - ALLAH YOLUNDA MÜCADELE

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kudsî hadiste Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Her kim benim veli (has) kuluma düşmanlık ederse, Ben de ona karşı harp ilan ederim. Kulum kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli hiçbir şeyle bana yakınlık kazanamaz. Kulum (farzlara ilâve olarak yaptığı) nafile ibadetlerle bana yakınlık kazanır da nihayet Ben onu severim. Onu sevince de onun işiten kulağı, gören gözü, tutup yakalayan eli ve yürümesine vasıta olan ayağı olurum (Hâsılı; onun işitmesi, görmesi, tutması, yürümesi doğrudan doğruya meşiet-i hâssa dairesinde cereyan etmeye başlar). Böylesi bir kul Benden bir şey isterse istediğini muhakkak ona veririm. Bana sığınırsa onu hıfz ve sıyanetim altına alırım." [Buhari, Rikak 38]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kudsî hadiste Allah Teâlâ Hazretlerinin şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Kulum Bana bir karış yaklaşırsa Ben ona bir arşın yaklaşırım. Bana bir arşın yaklaşırsa Ben ona bir kulaç yaklaşırım. Bana yürüyerek gelirse Ben ona koşarak mukabelede bulunurum." [Buhari, Tevhid 50]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki büyük nimet vardır ki, insanların pek çoğu onların kıymetini bilmezler. Bunlar, sıhhat ve boş vakittir." [Buhari, Rikak 1]

Hz. Âişe validemiz radıyallahu anhâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, gece ayakları şişinceye kadar namaz kılardı. Kendilerine "Ey Allah'ın Resûlü, Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlamışken niçin böyle yapıyor, kendinizi ibadete zorluyorsunuz?" diye sorduğumda buyurdular ki: "Allah'a çok şükreden bir kul olmayı arzu etmeyeyim mi?" [Buhari, Teheccüd 6; Müslim, Sıfâtu'l-münâfikîn 81]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her ikisi de hayırlı olmakla birlikte; Allah nezdinde kuvvetli mümin, zayıf müminden daha hayırlı ve sevimlidir. Sen, sana fayda verecek şeyi elde etmeye çalış. Allah'tan yardım dile ve acze düşme. Başına bir şey gelince de "Eğer şöyle şöyle yapsaydım şöyle şöyle olurdu." deme. Sana düşen "Allah'ın takdiri bu; O ne dilerse yapar." demektir. Zira " Lev (eğer, şayet...) ifadesi", şeytanın işine kapı açar (şeytanın işine yarar)." [Müslim, Kader 34]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cehennem, şehevât (bedenî arzu ve iştihâları kabartan şeyler) ile cennet ise mekârih (nefsin hoşlanmadığı şeyler) ile çepeçevre kuşatılmıştır." {Yani; nefsin hoşuna gitmese de Allah'ın emirlerine uymak, nefsin hoşuna gitse de yasaklarından sakınmak, cehennemden kurtulmanın ve cennete vâsıl olmanın en temel esasıdır.} [Buhari, Rikak 28; Müslim, Cennet 1]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Bir gece (teheccüd vakti) Resûl-i Ekrem'in sallallahu aleyhi ve sellem namazına iştirak edip, tâbi oldum. Kıyamda o kadar uzun durdu (kıraati uzun sürdü) ki az kalsın nâhoş bir şey yapmaya yelteniyordum. Kendisine "Neye niyetlenmiştin ki?" diye sorulunca o: "Dayanamayıp oturacak ve O'nu namazıyla baş başa bırakacaktım." diye cevap verdi. [Buhari, Teheccüd 9; Müslim, Salâtu'l-musâfirin 204]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ölüyü kabre kadar üç şey takip eder; aile fertleri, malı ve ameli. Bunlardan ikisi geri döner, biri kalır. Aile fertleri ve malı geriye döner; ameli (ölüyle birlikte) kalır." [Buhari, Rikak 42; Müslim, Zühd 5]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Cennet size ayakkabılarınızın bağlarından daha yakındır. Cehennem de öyledir." (Yani; iman, amel, niyet ve ubudiyetle Cennet yolu açıldığı gibi, heva ve hevesin peşinde koşanların da ayakları kayar ve Cehenneme giderler.) [Buhari, Rikak 29]

Resûlullah'ın hizmetkârı ve Suffe Ehlinden Ebû Firâs Rabîa İbn Ka'b el-Eslemî radıyallahu anh demiştir ki: Geceleri Resûlullah'ın yanında kalır, abdest suyunu götürür ve öteki ihtiyaçlarını karşılardım. Bir keresinde bana "Dile (benden ne dilersen)" buyurdu. Ben: "Cennette seninle beraber olmayı arzu ederim." dedim. Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Başka bir şey istemez misin?" buyurdu. Ben, tek dileğimin bu olduğunu söyledim. Bunun üzerine Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse çok namaz kılıp secde ederek, kendin için bana yardımcı ol!" buyurdu. [Müslim, Salât 226]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Amcam Enes İbn Nadr radıyallahu anh Bedir Savaşı'na katılamamıştı. Bunu bir türlü içine sindiremiyor ve diyordu ki: "Ey Allah'ın Resûlü, müşriklerle yaptığın ilk savaşta bulunamadım. Allah, müşriklerle yapılacak bir savaşta bulunmayı bana nasip ederse, onlara yapacağımı Allah bilir." Derken Uhud Savaşı oldu ve

müslüman safları dağılmaya başladı. Enes İbn Nadr, arkadaşlarını kastederek, "Rabbim, bunların yaptıklarından dolayı Senden özür diliyorum." dedi. Müşrikleri kastederek de "Bunların yaptıklarından da Sana sığınıyor, tebrie ediyorum." deyip düşman saflarına doğru ilerledi. O esnada Sa'd İbn Muaz ile karşılaştı ve: "Ey Sa'd! İstediğim cennettir. Kâbe'nin Rabbine yemin ederim ki, Uhud'un eteklerinde cennetin kokusunu almaktayım." dedi. Sa'd (olayı anlatırken) "Ben onun yaptığını yapamadım, ey Allah'ın Resûlü" dedi. Enes radıyallahu anh hadisenin devamını şöyle anlattı: Amcamı şehit edilmiş olarak bulduk. Vücudunda seksenden fazla kılıç, süngü ve ok yarası vardı. Müşrikler müsle yapmış, cesedi tanınmaz hâle getirmişlerdi. Hatta onu kimse tanıyamadı da sadece kızkardeşi parmak uçlarından teşhis edebildi. Doğrusu biz, "Müminlerden yiğitler vardır ki, Allah'a verdikleri sözü yerine getirip sadakatlerini ispat ettiler. Onlardan kimi adadığını ödedi, canını verdi, kimi de şehitliği gözlemektedir. Onlar verdikleri sözü asla değiştirmediler." {Ahzâb Sûresi, 33/23} âyetinin amcam ve onun gibi civanmert kimseler hakkında indiğine kâniyiz. [Buhari, Cihâd 12; Müslim, İmâre 148]

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, bir kudsî hadiste Allah Tebareke ve Teâlâ Hazretlerinin şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Kullarım! Ben zulmetmeyi kendime haram kıldım. Onu sizin

aranızda da haram kıldım; sakın birbirinize zulmetmeyin! Kullarım! Benim hidayet nasip ettiklerim dışında hepiniz dalâlettesiniz. Benden hidayet dileyin ki, sizi hidayete kavuşturayım! Kullarım! Benim rızık verip doyurduklarım hariç, hepiniz açsınız (muhtaçsınız). Benden rızık isteyin ki sizi rızıklandırayım! Kullarım! Benim giydirdiklerim hariç, hepiniz çıplaksınız. Benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim! Kullarım! Siz gece-gündüz günah işlemekte, Ben de bütünüyle günahları affetmekteyim. Benden af dileyin ki sizi bağışlayayım! Kullarım! Bana zarar vermek elinizden gelmez ki, zarar verebilesiniz. Bana fayda vermeye de zaten gücünüz yetmez ki, fayda veresiniz! Kullarım! Sizin gelmiş ve gelecek bütün insanlarınız, cinleriniz hepsi bir araya toplansa, en müttaki bir kişinin kalbi ve duygusuna sahip olsa, bütün bunlar benim mülküme herhangi bir katkı sağlamaz. Kullarım! Yine sizin gelmiş ve gelecek bütün insanlarınız, cinleriniz hepsi bir araya toplansa da en günahkâr bir kişinin kalbi ve duygusuna sahip olsalar, bütün bunlar benim mülkümde en küçük bir noksanlık da sağlamaz. Kullarım! Şayet sizin gelmiş ve gelecek bütün insanlarınız, cinleriniz hepsi bir araya gelip bir yerde toplansa ve Benden istekte bulunsalar, Ben de her birine istediğini versem, bütün bunlar iğnenin denize daldırılıp çıkarılması kadar bile benim mülkümden bir şey eksiltemez. Kullarım! İşte sizin amelleriniz; onları sizin için kayıt altına alıyorum. Sonrasında size amellerinizin karşılığını vereceğim. Kim (amelinin) hayrını görürse Allah'a hamd etsin. Kim de (amelinin) hayrını göremezse sakın ola kendinden başkasını suçlamasın!" [Müslim, Birr 55]

ÖMRÜN KALAN VAKTİNİ İYİ DEĞERLENDİRMEK VE HAYRI ARTTIRMAK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Nebîler Serveri Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Cenâb-ı Hak, altmış yıl yaşayacak kadar ömür verdiği kişinin mazeret gösterme imkânını bütün bütün ortadan kaldırmış ve ona bahanelerin ardına sığınma fırsatı bırakmamıştır. (Yani, yaşını başını aldığı hâlde, hâlâ daha kulluğa yanaşmayıp da biraz daha yaşasaydım kulluk yapacaktım, diye mazeret öne sürmesini geçerli saymaz.)" [Buhari, Rikak 5]

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kul, öldüğü hâl (amel) üzere diriltilir." [Müslim, Cennet 83]

HAYIR YOLLARININ ÇOK YÖNLÜ VE ÇEŞİTLİ OLMASI

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Ben, "Ey Allah'ın Resûlü! Hangi amel daha üstündür?" diye sordum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Allah'a iman ve O'nun yolunda mücahededir." buyurdu. Ben: "Hangi esir veya köleyi azat etmek daha faziletlidir?" dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi: "Sahibinin daha çok hoşuna giden ve bedeli daha pahalı olan." Ben: "Peki bu dediklerinizi yapamazsam ne tavsiye buyurursunuz?" dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "İş yapan bir kimseye yardım edersin veya işini beceremeyenin işini görürsün." Ben: "Ey Allah'ın Resûlü! Bunların hiçbirini yapamazsam ne buyurursunuz?" dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle mukabele buyurdu: "Hiç olmazsa insanlara zarar vermekten sakınırsın. Çünkü bu da senden kaynaklanıp sana fayda sağlayan bir sadakadır." [Buhari, Itk 2; Müslim, İman 136]

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Ümmetimin iyi ve kötü bütün amelleri bana gösterildi. Yoldan gelip geçenlere eziyet veren şeylerin kaldırılmasını, ümmetimin güzel işleri arasında gördüm. Mescide balgam atılıp temizlenmemesini de onların kötü davranışları arasında buldum." [Müslim, Mesâcid 57]

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem bana (hitaben) buyurdu ki: "Din kardeşini güler yüzle karşılamak gibi (küçük bir şey) de olsa iyilik namına hiçbir şeyi sakın hafife alma!" [Müslim, Birr 144]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Ey müslüman kadınlar! Komşu kadın, velev ki bir koyun paçası bile olsa komşusuna bir şey verip, hediyeleşmeyi küçük görmesin!" [Buhari, Hibe 1, Edeb 30; Müslim, Zekât 90]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İman, yetmiş veya altmış küsur şubeden (değerden) ibarettir. En faziletlisi, ' Lâ ilâhe illallah (Allah'tan başka ilah yoktur)' hakikatini dile getirmektir. En alt şubesi ise, eziyet veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Utanmak da imandan bir şubedir (değerdir)." [Buhari, İman 3; Müslim, İman 58]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Yol ortasında müslümanlara rahatsızlık vermekte olan bir ağacı kesmesi sebebiyle, bir kimseyi cennet nimetleri içerisinde yüzüyorken gördüm." [Müslim, Birr 29]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ın hatalarınızı silip temizleyeceği ve sizi derece derece yükselteceği (önemli) bir hususa delâlet edeyim mi? Ashabı: Evet yâ Resûlallah dediler. O da şöyle buyurdu: (Şartların alabildiğine ağırlaştığı ve) abdestin zorlaştığı durumlarda, eksiksiz, tastamam abdest almak, mescitle (ev arasında gelip) gidip çok yol yürümek ve bir namazdan sonra diğer bir namazı beklemeye koyulmak, işte (sınır boylarında nöbet tutma seviyesinde kendini Hak'la) irtibatlandırma budur." [Müslim, Taharet 41]

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslüman bir ağaç diker de ondan herhangi bir insan, hayvan veya kuş yerse (bu ağaç meyve verdiği ve meyveleri yenildiği sürece) kıyamet gününe kadar o müslüman için sadaka olmaya devam eder." [Müslim, Musâkât 10]

Adiy İbn Hâtim radıyallahu anh demiştir ki: Nebîler Serveri'ni sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Yarım hurmayla da olsa (tasadduk ederek), ateşten (cehennemden) korunmaya çalışın!" [Buhari, Zekât 10; Müslim, Zekât 66-70]

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem "Her müslümanın verebileceği bir sadaka mutlaka vardır." buyurdular. Ben kendilerine: "Kişi, sadaka verecek bir şey bulamazsa ne yapmasını tavsiye edersiniz?" diye sordum. "Amelelik yapar, hem kendisini geçindirir hem de tasadduk eder." buyurdular. Ben: "Eğer bu iş de elinden gelmezse?" diye sordum. "Darda kalan ihtiyaç sahibine yardım eder." buyurdular. "Bunu da yapamazsa?" diye sordum. "İyiliği veya hayrı yapmayı tavsiye eder" buyurdular. Ben: "Peki bunu da yapamazsa?" dediğimde buyurdular ki: "Kötülük yapmaktan uzak durur. Zira bu da onun için bir sadakadır." [Buhari, Zekât 30; Müslim, Zekât 55]

HAYRA ÖNCÜLÜK ETMEK, İYİLİK VE TAKVADA YARDIMLAŞMAK

Ebû Mes'ûd Ukbe İbn Amr radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hayırlı bir şeye (iyiliğe) öncülük eden kimseye o hayrı (iyiliği) yapanların ecri gibi sevap vardır." [Müslim, İmâre 133]

Ebû Abdurrahman Zeyd İbn Hâlid el-Cühenî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim Allah yolunda mücadele eden bir gazinin teçhizatını tedarik ederse, Allah yolunda mücadele etmiş gibi sevap kazanır. Gazinin arkada bıraktığı hane halkına hayır ve hasenatta bulunan kimse de sanki cihada bizzat gitmiş gibi sevap kazanır." [Buhari, Cihâd 38; Müslim, İmâre 135]

NASİHAT HAKKINDA

Ebû Rukayye Temîm İbn Evs ed-Dârî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Din nasihattir (samimiyettir, hayırhahlıktır)." Sahabiler: "Kimin için?" diye sordular. Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah için, Kitabı için, Peygamberi için, Müslümanların idarecileri ve bütün müslümanlar için" buyurdular. [Müslim, İman 95]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyleri, ehl-i iman kardeşi için de arzu edip istemedikçe kâmil manada iman etmiş olmaz." [Buhari, İman 7; Müslim, İman 71]

İYİLİĞİ YAYMAK, KÖTÜLÜKTEN ALIKOYMAK

(Emr-i bi'l-ma'ruf nehy-i ani'l-münker)

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Sizden kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştiremezse diliyle değiştirsin. Diliyle de değiştirmeye gücü yetmezse kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki, bu, imanın en zayıf derecesidir." [Müslim, İman 78]

Ubâde İbn Sâmit radıyallahu anh demiştir ki: Biz, Resûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem; darlıkta ve bollukta, sevinçli ve kederli anlarda, başkalarının bize tercih edildiği durumlarda dinleyip itaat edeceğimize; bariz küfür sayılan bir şey yapmadıkları sürece devlet idarecilerinin işlerine karışmayacağımıza; nerede olursak olalım hiçbir kınayıcının kınamasından korkmadan Allah için gerçeği söyleyeceğimize dair biat edip söz verdik. [Buhari, Ahkâm 42; Müslim, İmâre 41]

Nu'mân İbn Beşîr radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ın çizdiği sınırları aşmayıp riayet edenlerle bu sınırları aşıp ihlâl edenler, bir gemiye binmek üzere kur'a çeken topluluğa benzerler. Kur'a neticesinde, onlardan bir kısmı geminin üst katına, bir kısmı da alt katına yerleşmişlerdir. Alt kattakiler su almak istediklerinde üst kattakilerin yanından geçiyorlardı. Alt katta oturanlar: Hissemize düşen yerden bir delik açsak da üsttekileri rahatsız edip durmasak, dediler. Şayet üstte oturanlar, alttakilerin bu düşüncelerine karışmasalar, hepsi birlikte batıp helâk olurlar. Onların gemiyi delme isteklerine karşı çıkıp mâni olurlarsa hep birlikte kurtulurlar (sahil-i selamete ulaşırlar)" [Buhari, Şehâdât 30]

Huzeyfe radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ya iyilikleri emredip kötülüklerden sakındırırsınız ya da Allah size yakın zamanda bir azap gönderir de Allah'a yalvarıp yakarırsınız ama dualarınıza icabet edilmez." [Tirmizi, Fiten 9]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "En faziletli cihat, zalim bir idarecinin karşısında adaleti (doğruyu ve hakkı) söylemektir." [Ebû Davud, Melâhim 17; Tirmizi, Fiten 13]

Ebûbekir es-Sıddık radıyallahu anh demiştir ki: "Ey insanlar! Siz, "Ey iman edenler! Siz kendinize bakın, siz doğru yolda iseniz, herhangi bir sapkın kimse size zarar veremez..." {Maide Sûresi, 5/105} âyetini okuyor ama yanlış tevil ediyorsunuz. Hâlbuki ben Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "İnsanlar zalimin zulmüne şahit olup da ona mâni olmazlarsa, Allah'ın onlara umumi bir azap göndermesi pek yakındır." [Ebû Davud, Melâhim 17; Tirmizi, Fiten 8]

EMANETİ YERİNE GETİRMEK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Münafığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler; söz verince sözünden cayar; kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder." [Buhari, İman 24; Müslim, İman 107]

Huzeyfe ve Ebû Hureyre radıyallahu anhumâ demişlerdir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah insanları mahşerde toplar. Müminler ayağa kalkarlar ve cennet kendilerine yaklaştırılır. Âdem'e aleyhisselâm gelirler ve derler ki: "Ey babamız! Bize cennetin açılmasını Yüce Allah'tan talep et!" Hz. Âdem der ki: "Sizi cennetten çıkaran, babanızın hatasından başka ne ki? Ben bu işin ehli değilim. Siz, Allah'ın dostu (Halilullah) olan evladım İbrâhîm'e gidiniz!" Bunun üzerine Hz. İbrâhîm'e giderler, o da: "Ben bu işin ehli değilim. Ben (şahsım adına) halil olmada gerilerin gerisindeyim. Siz, Allah'ın kendisiyle konuştuğu Musa'ya gidiniz!" der. Onlar Hz. Musa'ya giderler. Hz. Musa kendilerine: "Ben bu işin ehli değilim. Siz Allah'ın kelimesi ve ruhu olan İsa'ya gidiniz!" der. Hz. İsa'ya geldiklerinde: "Ben de bu işin ehli değilim!" der. Bunun üzerine onlar,

Muhammed'e sallallahu aleyhi ve sellem giderler. O da hemen ayağa kalkar ve kendisine şefaat hakkı verilir. Emanet ve rahim (akrabalık bağı) gönderilir ve bu ikisi sıratın sağ ve solunda dururlar. Sizin ilk kafileniz şimşek gibi geçer. Ebû Hureyre radıyallahu anh sorar: "Annem babam sana feda olsun, şimşek gibi geçmek ne demektir?" Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Şimşeği görmediniz mi? Göz açıp kapatıncaya kadar bir zamanda geçip gidiverir! Sonrakilerden kimisi rüzgâr gibi, kimisi kuş gibi, kimisi koşucular gibi geçerler. Onları amelleri böyle süratli geçirir. Peygamberiniz sırat üzerinde durup şöyle der: "Ey Rabbim! Selâmete çıkar, selâmete çıkar." Bir noktadan sonra, kulların amelleri kendilerini sırattan geçiremeyecek kadar cılız kalır. O kadar ki, yürümeye takati kalmayıp sürünerek yol alan insanlar gelir. Bu arada sıratın iki tarafında emredilen şahısları yakalamakla vazifeli asılı çengeller vardır. Kimileri (bu çengellerden) yaralanmış vaziyette kurtulur, kimileri de cehenneme yığın olmak üzere yuvarlanır giderler." Ebû Hureyre'nin nefsi, kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, cehennemin dibi yetmiş yıllık mesafe derinliğindedir. [Müslim, İman 329]

ZULÜM VE ZALİM HAKKINDA

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zulümden şiddetle sakının! Çünkü zulüm kıyamet günü zalime zifiri karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakının. Çünkü cimrilik sizden önceki ümmetlerin sonunu getirmiş, birbirlerinin haksız yere kanlarını dökmeye, (fuhuş ve zina gibi) haram olan şeyleri helâl saymaya sevk etmiştir." [Müslim, Birr 56]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim bir karış kadar araziye zulümle (haksız olarak) sahip olursa, o arazinin yedi katı boynuna geçirilir." [Buhari, Mezalim 13; Müslim, Musâkât 139]

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Allah zalime mehil üstüne mehil verir, bir kere de onu derdest etti mi, artık iflah etmez." buyurdu ve akabinde şu âyeti okudu: "İşte Rabbinin yakalaması böyledir. O zalim ahaliyi böyle yakalar. Zira O'nun yakalaması çok can yakıcı, çok şiddetlidir." {Hûd Sûresi, 11/102}

[Buhari, Tefsiru sûre 11/2; Müslim, Birr 61]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Gerçek müslüman, elinden dilinden müslümanların emniyet ve esenlikte olup (zarar görmedikleri) kimsedir. Hakiki muhacir de Allah'ın yasak ettiği şeylerden uzaklaşıp onları terk edendir." [Buhari, İman 4; Müslim, İman 64]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Müflis (iflas eden) kimdir, biliyor musunuz?" diye sordu. Sahabiler: "Bize göre müflis, parası ve malı kalmayan kimsedir." diye cevap verdiler. Ancak Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu hususu şöyle izah buyurdular: "Ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât gibi amellerle gelir, gelir ama şuna sövmüş, buna zina isnad ve iftirasında bulunmuş, şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüş, şunu dövmüş vaziyettedir. Hâl böyleyken iyiliklerinin sevabı şuna buna verilir ve üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları tükenirse bu defa hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilir. Sonunda (mücrim olarak) cehenneme atılıverir." [Müslim, Birr 59]

MÜSLÜMANLARIN DOKUNULMAZ HAKLARINA SAYGI GÖSTERMEK, ŞEFKAT VE MERHAMETLE MUAMELE ETMEK

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Müminin mümin karşısındaki konumu, parçaları birbiriyle sımsıkı kenetlenmiş bir binanın durumu gibidir." buyurdu ve bu hakikati ifade ederken iki elinin parmaklarını birbirine geçirerek kenetledi. (Yani; müminlerin de bu şekilde birbirleriyle sıkı bir dayanışma içinde olmaları gerektiğine dikkat çekti)

[Buhari, Salât 88; Müslim, Birr 65]

Nu'man İbn Beşir radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müminler birbirlerini sevme, karşılıklı şefkat ve merhamet etme ve birbirlerini koruma hususlarında vücudun işleyişine benzerler. Nitekim onun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar uykusuzluk ve humma ile (vücut hararetini yükseltmekle) onun elemine iştirak ederler."

[Buhari, Edeb 27; Müslim, Birr 66]

Ebû Hureyre radıyallahu anh şu hâdiseyi nakleder: Nebîler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem, torunu Hasan İbn Ali'yi öpmüştü. O esnada yanında Akra İbn Hâbis bulunuyordu. Akra dedi ki: "Benim on çocuğum var ama hiçbirini öpmedim." Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona baktı ve şöyle buyurdu: "Merhamet etmeyen kimseye merhamet edilmez." [Buhari, Edeb 18; Müslim, Fedâil 65]

Cerîr İbn Abdullah radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez." [Buhari, Edeb 18; Müslim, Fedâil 66]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz, imam olup insanlara namaz kıldırdığında onu hafif tutsun; çünkü cemaat arasında zayıf, hasta ve yaşlı kimseler vardır. Tek başına namaz kıldığında ise dilediği kadar uzatsın." [Buhari, İlm 28, Ezân 62; Müslim, Salât 183]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslüman müslümanın kardeşidir, ona haksızlık yapmaz ve onu kendi hâline bırakıp tehlikeye atmaz (düşmana teslim etmez). Müslüman kardeşinin ihtiyacını gören kimsenin yardımcısı Allah'tır. Kim herhangi bir müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da bu vesileyle o kimsenin kıyamet gününde karşılaşacağı sıkıntılardan birini giderir. Kim de bir müslümanın ayıp ve kusurunu örterse, Allah da kıyamet günü o kimsenin ayıp ve kusurunu setredip gizler." [Buhari, Mezâlim 3; Müslim, Birr 58]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Nebîler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden birisi kendisi için sevip arzu ettiği şeyi din kardeşi için de sevip arzu etmedikçe kâmil manada iman etmiş olmaz."

[Buhari, İman 7; Müslim, İman 71]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem " Zalim de olsa, mazlum da olsa kardeşine yardım et!" buyurdu. Bunun üzerine bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü, kardeşim mazlumsa ona yardım ederim. Ama zalimse nasıl yardım edebilirim ki!" dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: "Onu zulümden alıkoyar, ona mâni olursun ki bu da ona yardım etmektir." [Buhari, Mezâlim 4; İkrâh 6]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslümanın müslüman üzerinde beş hakkı vardır: Selâmı almak, hasta ziyareti yapmak, cenazeye iştirak etmek, davete icabet etmek, aksırana ' yerhamukellah' demek." [Buhari, Cenâiz 2; Müslim, selam 4]

Bir başka rivayette şöyle buyurmuştur: "Müslümanın Müslüman üzerinde altı hakkı vardır: Onunla karşılaştığında selam verirsin, seni davet ettiğinde icabet edersin, senden nasihat istediğinde nasihat edip aydınlatırsın, aksırdıktan sonra Allah'a hamd ederse 'yerhamukellah' dersin, hastalandığında onu ziyaret edersin, öldüğünde cenazesine katılırsın." [Müslim, selam 5]

MÜSLÜMANLARIN KUSURLARINI ÖRTMEK, İFŞA ETMEMEK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İşlediği günahları açığa vuranlar hariç ümmetimin tamamı affa mazhardırlar. Bir adamın gece kötü bir iş yapıp Allah o kötülüğü örttüğü hâlde sabahleyin kalkıp "Ey falan, dün gece ben şöyle şöyle yaptım." diyerek başkasına ifşa etmesi günahını açığa vurmaktır. Rabbi onun kötülüğünü örttüğü hâlde geceyi geçirir ama o Allah'ın setrettiğini ilan ederek sabahlar." [Buhari, Edeb 60; Müslim, Zühd 52]

MÜSLÜMANLARIN İHTIYAÇLARINI KARŞILAMAK

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslüman müslümanın kardeşidir, ona haksızlık yapmaz ve onu kendi hâline bırakıp tehlikeye atmaz (düşmana teslim etmez) Müslüman kardeşinin ihtiyacını gören kimsenin yardımcısı Allah'tır. Kim herhangi bir müslümanın bir sıkıntısını giderirse, Allah da bu vesileyle o kimsenin kıyamet gününde karşılaşacağı sıkıntılardan birini giderir. Kim de bir müslümanın ayıp ve kusurunu örterse, Allah da kıyamet günü o kimsenin ayıp ve kusurunu setredip gizler." [Buhari, Mezâlim 3; Müslim, Birr 58]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Bir kimse, herhangi bir müminden dünya sıkıntılarından birini giderirse, Allah da kıyamet gününde o müminin sıkıntılarından birini giderir. Bir kimse darda kalana kolaylık gösterirse, Allah da ona dünyada ve âhirette kolaylık gösterir. Bir kimse, bir müslümanın ayıbını (kusurunu) örterse, Allah da onun dünya ve ahrette ayıplarını örter. Mümin kul, din kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah onun yardımındadır. Bir kimse, ilim elde etmek için bir yol tutarsa, Allah da ona (o ilim vesilesiyle) cennetin yolunu kolaylaştırır. Bir topluluk, Allah evlerinden bir evde toplanıp marifet-i ilahi adına Allah'ın kitabını okur ve onu aralarında müzakere eder (anlayıp kavramaya çalışırlarsa); üzerlerine sekine iner, kendilerini Allah'ın rahmeti kaplar ve melekler onları kuşatırlar. Cenâb-ı Hakk orada bulunanları kendi yanında bulunanlara anlatır da anlatır. Amelinin kendisini geride bıraktığı kişiyi, nesebi öne geçiremez. (Ameli yetersiz olan kimseye nesebi fayda vermez)." [Müslim, Zikr 38]

FAKİR VE ZAYIF DA OLSA MÜSLÜMAN FERTLERE DEĞER VERMEK

Hârise İbn Vehb radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Bakın! Size kimlerin cennet ehli olduklarını söyleyeceğim: Onlar (tevazuları sebebiyle veya insanlar içindeki konumları itibarıyla) zayıf, halk tarafından hor ve hakir görülen ve Allah namına yemin etseler, Allah'ın yeminlerini doğru çıkaracağı kimselerdir. Size cehennemlikleri de söyleyeyim! Onlar katı kalbli, kaba, cimri ve kurula kurula yürüyen kibirli kimselerdir." [Buhari, Eyman 9, Edeb 61; Müslim, Cennet 47]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Zenci bir kadın –veya genç– Mescid-i Nebevî'yi süpürürdü. Bir ara Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu göremeyince nerede olduğunu sordu. Öldüğünü söylediler. Bunun üzerine, "Bana haber vermeli değil miydiniz!" buyurdu. Doğrusu oradakiler o şahsı pek önemsememişlerdi. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem "Bana kabrini gösterin!" buyurdu. Onlar da gösterdiler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun için cenaze namazı kıldı, dua etti ve şöyle buyurdu: "Bu kabirler orada yatanlar için zifirî karanlıktır. Ama Allah, onlar için kıldığım namaz ve yaptığım dualarla o kabirleri nurlandırır, aydınlık eder." [Buhari, Cenâiz 67; Müslim, Cenâiz 71]

YETİMLERE VE KIZ EVLATLARINA ŞEFKAT GÖSTERMEK, YOKSUL VE GÖNLÜ KIRIK KİŞİLERİ HİMAYE EDİP İHSANDA BULUNMAK

Sehl İbn Sa'd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Kendisinin veya bir başkasının yetimine sahip çıkan kimseyle ben, cennette şöylece beraber bulunacağız." buyurdu ve işaret parmağıyla orta parmağını, aralarını biraz aralayarak yan yana tutup gösterdi. [Buhari, Edeb 24]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Yanına iki kız çocuğunu almış yoksul bir kadın bana geldi. Ona üç hurma verdim. O da çocuklarının her birine birer hurma verdi. Öteki hurmayı yemek için ağzına götürmüştü ki, çocukları onu da istediler. Kadıncağız yemek istediği bu hurmayı da ikiye bölüp çocukları arasında paylaştırdı. Kadının bu davranışı çok hoşuma gitti ve yaptığı şeyi Resûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem anlattım. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "Bu (şefkatli) davranışı sebebiyle Allah ya o kadına mutlaka cennet vermiş ya da onu cehennemden azat etmiştir." [Müslim, Birr 148]

Ebu'd-Derdâ Uveymir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Fakirleri kollayıp gözetin! Allah'ın nusret ve rızkının içinizdeki fakirler hürmetine size ulaştığından şüpheniz olmasın." [Ebû Davud, Cihâd 70]

HOŞA GİDEN VE KIYMET VERİLEN MALDAN İNFAK

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Medine'de Ensar arasında en çok hurmalığı bulunan kişi Ebû Talha idi. Onun en sevdiği malı da Mescid-i Nebevî'nin karşısındaki Beyruha adlı hurma bahçesiydi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu bahçeye girer ve oradaki tatlı sudan içerdi. "Sevdiğiniz mallarınızdan Allah yolunda harcamadıkça fazilet mertebesine ulaşamazsınız." âyet-i kerîmesi nâzil olunca, Ebû Talha Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldi ve "Ya Resûlallah! Allah Teâlâ sana "Sevdiğiniz mallarınızdan Allah yolunda harcamadıkça fazilet mertebesine ulaşamazsınız." âyetini inzâl etti. En çok sevdiğim malım Beyruha bahçesidir. Onu Allah rızası için infak ediyor, Cenâb-ı Hakk ın onu benim için sevap vesilesi kılmasını ve âhiret azığı yapmasını ümit ediyorum. Beyruha'yı Allah'ın sana göstereceği şekilde kullan!" dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Aferin sana! Kârlı ticaret işte budur! Senin (samimiyetini gördüm ve) dediklerini işittim Ebû Talha! Ama bence onu akrabalarına vermen daha uygun olur." Ebû Talha: "Sen nasıl buyurursan öyle olsun ey Allah'ın Resûlü" dedi ve bahçeyi yakın akrabaları ile amcaoğulları arasında taksim etti. [Buhari, Zekât 44; Müslim, Zekât 42]

KOMŞULUK HAKKI

İbn Ömer ve Âişe validemiz radıyallahu anhumâ demişlerdir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cebrail bana komşuya iyilik yapmayı o kadar tavsiye ederdi ki, neredeyse komşuyu komşuya mirasçı yapacak sandım." [Buhari, Edeb 28; Müslim, Birr 140]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem üç defa: "Vallahi iman etmiş olmaz!" buyurdu. Sahabiler: Kim iman etmiş olmaz ey Allah'ın Resûlü? diye sorunca Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem: "Yapacağı fenalıklardan komşusu güven içinde olmayan kimse!" buyurdu. [Buhari, Edeb 29; Müslim, İman 73]

Ebû Şureyh el-Huzâî radıyallahu anh demiştir ki: İnsanlığın Medâr-ı İftiharı Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Allah'a ve âhiret gününe iman eden kimse, komşusuna iyi davranıp ihsanda bulunsun. Allah'a ve âhiret gününe iman eden kimse, misafirine ikram etsin. Allah'a ve âhiret gününe iman eden kimse, ya hayır söylesin veya sükût etsin!" [Müslim, İman 77]

ANNE VE BABAYA İYİ DAVRANMAK, AKRABAYA YAKINLIK GÖSTERMEK

Abdullah İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri Efendimiz'e sallallahu aleyhi ve sellem "Allah'ın en çok hoşnut olduğu amel hangisidir?" diye sordum. "Vaktinde eda edilen namazdır." buyurdular. "Sonra hangisidir?" diye sordum. "Ebeveyne iyi davranmak, onların hukukuna riayet etmektir." buyurdular. "Daha sonra hangisi gelir?" diye sorduğumda buyurdular ki: "Allah yolunda mücahede etmektir." [Buhari, Edeb 1; Müslim, İman 137]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Bir şahıs, Rahmet Peygamberi'ne sallallahu aleyhi ve sellem gelerek, "İnsanlar içinde kendisine en güzel muamelede bulunmayı hak eden kimdir?" diye sordu. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem "Annen!" buyurdu. O, "Sonra kimdir? diye sordu. " Annen!" buyurdu. O, "Sonra kim gelir? diye sordu. " Annen!" buyurdu. O, "Daha sonra kim gelir? diye sorunca: " Babandır!" buyurdu. [Buhari, Edeb 2; Müslim, Birr 1]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kebair (büyük günahlar) şunlardır: Allah'a ortak koşmak, ana babaya isyan etmek, (haksız yere) adam öldürmek ve yalan yere yemin etmektir." [Buhari, Eyman 16, Diyât 2]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Akrabasının yaptığı iyiliğe (alâkaya) aynıyla mukabele eden kişi, akrabalık hukukuna hakkıyla riayet etmiş sayılmaz. Hakikatte akrabalık hukukunu gözeten kişi, yakınları kendisiyle alâkayı kestikleri zaman bile akrabalık bağlarını devam ettirip iyilik yapmaya devam edendir." [Buhari, Edeb 15]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Bir kimsenin anne-babasına sövmesi büyük günahlardandır." buyurduğunda sahabiler, "Ya Resûlallah! İnsan ebeveynine hiç söver mi?" diye sordular. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Evet, bir adam başka birisinin babasına söver, o da onun babasına söver; birisi birisinin annesine söver, o da onun annesine söver. Böylece kişi, kendi anne-babasına (sövülmesine sebep olmakla) sövmüş gibi olur." buyurdu. [Buhari, Edeb 4; Müslim, İman 146]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üç kişinin duasının makbul olduğunda şüphe yoktur: (Bunlar) Mazlumun duası, misafirin duası ve babanın evladına olan duasıdır." [Ebû Davud, Vitr 29; Tirmizi, Birr 7, Deavât 47]

ÂLİMLERE, BÜYÜKLERE, FAZİLET SAHİPLERİNE VE AİLE DOSTLARINA SAYGI GÖSTERMEK

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "En makbul iyilik, kişinin baba dostuyla irtibatını devam ettirmesidir." [Müslim, Birr 11]

Abdullah İbn Amr radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Küçüklerimize şefkat göstermeyen, büyüklerimizin şerefini tanımayan (hürmet etmeyen) bizden değildir." [Ebû Davud, Edeb 58; Tirmizi, Birr 15]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Adamın biri, başka bir köydeki din kardeşini ziyaret maksadıyla yola çıktı. Cenâb-ı Hak, onu gözlemesi için yolu üzerinde bir melek görevlendirdi. Adam meleğin yanına ulaşınca melek: 'Nereye gidiyorsun?' diye sordu. Adam: Şu köyde bulunan din kardeşimi ziyaret etmek istiyorum, cevabını verdi. Melek: Ondan elde etmeyi umduğun bir menfaatin mi var? dedi. Adam: Hayır, benim ona olan muhabbetimin sebebi sadece Allah rızasıdır, dedi. Adamın bu hoş cevabı üzerine melek ona şu

müjdeyi verdi: Doğrusu ben Allah'ın sana gönderdiği elçisiyim. Sen o kardeşini nasıl seviyorsan Allah da seni aynı şekilde seviyor." [Müslim, Birr 38]

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İyi ve kötü arkadaşın hâli, güzel koku satan attarla körükçünün hâline benzer. Attar, ya sana güzel kokusundan verir ya sen paranla ondan satın alırsın ya da güzel kokusundan koklamış olursun. Körükçü ise ya elbiseni yakar ya da kötü kokusundan rahatsız olursun." [Buhari, Zebâih 31, Buyû' 38; Müslim, Birr 146]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsan, arkadaşının dini üzeredir. Öyleyse her biriniz kimlerle arkadaşlık kurduğuna dikkat etsin!" [Ebû Davud, Edeb 16; Tirmizi, Zühd 45]

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kişi sevdiği ile beraberdir." Diğer rivayette ise, Resûl-i Ekrem'e sallallahu aleyhi ve sellem, "İnsan bir topluluğu sevdiği hâlde onlar gibi yaşamaya muvaffak olamazsa nasıl olacak?" diye sorulduğunda şöyle buyurduğu kaydedilmiştir: "Kişi sevdiği ile beraberdir." [Buhari, Edeb 96; Müslim, Birr 165]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Bir bedevi Resûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem: "Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Onun için ne hazırladın?" diye cevapladı. O da: "Âhiret için öyle pek oruç, namaz ve sadaka hazırlayabildiğim söylenemez. Ancak ben Allah'ı ve Resûlü'nü seviyorum." dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem: "O hâlde sen, sevdiğin ile berabersin." buyurdu. [Buhari, Edeb 96; Müslim, Birr 164]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanlar, altın ve gümüş madenlerine benzerler. Cahiliyede hayırlı olan, Müslümanlıkta da hayırlıdır; elverir ki dinin ruhunu kavramış olsun. Ruhlar, askerî birlikler (toplu cemaatler) gibidir. Tanıştıkları ölçüde biraraya gelir, kaynaşırlar. Tanışmayanlar da ihtilafa düşerler." [Buhari, Enbiya 2; Müslim, Birr 159]

Ömer İbn Hattâb radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'tan sallallahu aleyhi ve sellem umre yapmak için izin talep etmiştim. Bana müsaade etti ve "Canım kardeşim, duana bizi de ortak etmeyi unutma!" buyurdu. Resûlullah'ın böyle iltifat buyurmaları beni öylesine sevindirmişti ki, o gün dünyalar benim olsaydı o kadar sevinmezdim. [Ebû Davud, Vitr 23; Tirmizi, Deavât 109]

ALLAH İÇİN SEVMEK

Enes İbn Mâlik radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şu üç haslet kimde bulunursa, imanın tadını tatmış demektir: Allah'ı ve Resûlü'nü her şeyden ve herkesten daha fazla sevmek; sevdiği şahsı yalnız Allah rızası için sevmek ve Allah onu küfürden kurtardıktan sonra yeniden küfre düşmeyi ateşe atılmaktan daha kerih gör(üp cehennem ve ona götürecek sebeplere karşı teyakkuz ve ürperti içinde bulun)mak." [Buhari, İman 9; Müslim, İman 67]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Allah, şu yedi insanı arşının gölgesinde himaye buyuracaktır: Âdil devlet başkanı, gençlik yıllarını Allah'a ibadet etme neşvesiyle geçiren genç, mescitlere dilbeste (bağlı) olan kimse, Allah için birbirlerini sevip Allah için bir araya gelen ve Allah için birbirinden ayrılan iki insandan her biri, makam ve cemal sahibi bir kadının talep ağında (nefsine başkaldırıp) "Ben Allah'tan

korkarım!" diyen adam, solundakine infak ettiği şeyden, sağındaki bir şey hissetmeyecek şekilde sadakasını gizli eda eden infak ehli, yapayalnızken Allah'ı anıp da gözleri yaşlarla dolan kişi." [Buhari, Zekât 16, Rikak 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Teâlâ kıyamet günü: "Benim rızam için birbirlerine muhabbet besleyenler nerede? Arşımın gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı bugün onları arşımın gölgesinde gölgelendirip himaye edeceğim." buyurur. [Müslim, Birr 37]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Kâinatın İftihar Tablosu Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de (kâmil) imana sahip olamazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayınız!" [Müslim, İman 93-94]

Mikdad İbn Ma'dikerib radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Din kardeşini seven kişi, ona sevgi ve muhabbetini ihsas edip bildirsin!" [Ebû Davud, Edeb 113; Tirmizi, Zühd 54]

Muaz İbn Cebel radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elimi tuttu ve şöyle buyurdu: "Ya Muaz! Vallahi seni samimi olarak seviyorum ve sana her farz namazın sonunda şu duayı okumayı hiç terk etmemeni tavsiye ediyorum: "Allahım! Seni anmam, Sana şükredebilmem ve Sana ibadetlerin en güzelini ifa edebilmem için bana yardım et!" [Ebû Davud, Vitr 26; Nesai, Sehv 60]

ALLAH'IN KULUNU SEVMESİ

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "Allah, bir kulu sevdi mi Cibrîl'i aleyhisselâm çağırıp: 'Ben filanı seviyorum, sen de sev!' buyurur. Cibrîl de emre riayeten onu sever. Sonra sema ehline 'Allah Teâlâ filanı seviyor, siz de sevin diye nida eder. Sema ehli de ona muhabbet besler. Derken yeryüzünde o kimse için hüsnükabul vaz edilir (yerdekilerin gönlünde o kimseye karşı bir sevgi hâsıl olur). Buna mukabil Hak Teâlâ bir kula buğzettiği zaman Cibrîl'i aleyhisselâm çağırıp 'Ben filanı sevmiyorum (buğzediyorum), sen de sevme!' diye emreder. Cibrîl de bu emir üzerine artık o kimseye buğzeder. Sonra ehl-i semaya 'Hak Teâlâ falanı sevmiyor, gayri siz de sevmeyin. diye seslenir. Bu çağrıdan sonra o, yeryüzünde sevilmeyen ve buğzedilen bir insan olarak muamele görür." [Buhari, Edeb 41, Tevhid 33; Müslim, Birr 157]

ALLAH KORKUSU

Adiy İbn Hâtim radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rabbiniz sizden her birinizle arada bir tercüman olmaksızın konuşacaktır. O hengâmda insan sağına bakar, ölmeden önce göndermiş olduğu iyi amelleri görür. Sol tarafına bakar, hayatta iken işlemiş olduğu kötülükleri görür. Önüne bakınca da karşısında cehennemden başka bir şey görmez. Mademki vaziyet böyledir siz imkânınız varken yarım hurma ile de olsa cehennemden korunmaya çalışın!"

[Buhari, Zekât 9; Müslim, Zekât 67]

Ebû Berze Nadle İbn Ubeyd el-Eslemî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiçbir kul, kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, bilgisini nasıl değerlendirdiğinden, malını hangi yollarla kazanıp nerelerde sarfettiğinden ve bedenini nerelerde yıprattığından hesaba çekilmedikçe bir adım dahi atamaz." [Tirmizi, Kıyamet 1]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sûr sahibi (İsrafil aleyhisselâm) sûru ağzına götürmüş ne zaman üflemekle emrolunursa derhâl üfleyeceği ânın müsaadesini intizar edip dururken ben dünya nimetlerinden istifade etmeyi nasıl düşünebilirim?" Bu sözlerin tesiri Resûlullah'ın ashabına ağır gelip onları sarsınca, Allah Resûlü kendilerine: "Hasbunallahu ve ni'me'l-vekil: Allah bize yeter, O ne güzel vekildir, deyiniz." buyurdu. [Tirmizi, Kıyamet 8]

Âişe validemiz radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanlar, kıyamet gününde yalın ayak, çıplak ve sünnetsiz olarak haşredilirler." Bunun üzerine ben: "Ey Allah'ın Resûlü, kadınlar ve erkekler beraber haşrolunca, birbirlerine bakmazlar mı?" dedim. Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Âişe! İş, onların bu türlü şeyleri düşünemeyecekleri kadar ciddidir, çetindir." buyurdu. [Buhari, Rikak 45; Müslim, Cennet 56]

Başka bir rivayette "Durum, onların birbirlerine bakamayacakları kadar ciddi ve dehşetlidir." kaydı vardır.

ALLAH'IN RAHMETİNİ ÜMİT ETMEK

bûzer radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir kudsî hadiste Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Kim bir iyilik işlerse, ona on kat ecir verir veya daha da artırırım. Kim de bir kötülük işlerse, ona bir kat kötülük takdir eder veya affederim. Kulum, bana bir karış yaklaşırsa ben ona bir arşın yaklaşırım. O bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim (onu rahmetimle sarıp sarmalarım). Kim bana hiçbir şeyi ortak koşmamak şartıyla dünya kadar günahla mülâkî olursa, ben kendisini misliyle mağfiret ederek karşılarım." [Müslim, Zikr 22]

Ömer İbn Hattâb radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem huzuruna birtakım esirler getirilmişti. Esirler arasında bir kadın vardı ki, (ayrı düştüğü çocuğuna duyduğu özlemden dolayı) sağa sola koşuyor, gördüğü her çocuğu sinesine basıyor ve emziriyordu. Bu manzara karşısında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Şu kadın, bağrına bastığı ciğerparesini hiç ateşe atar mı?" diye sordu. Biz de: "Hayır, vallahi atmaz!" dedik. Bunun üzerine Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem hikmet gamzeden bir edayla: "İşte Allah, kullarına, bu kadının yavrusuna gösterdiği şefkatten çok daha merhametlidir." buyurdu. [Buhari, Edeb 18; Müslim, Tevbe 22]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah mahlûkatı yarattığı zaman, kendi nezd-i ulûhiyetinde bulunan ve arşın fevkinde olan kitabına, 'Rahmetim gazabıma üstün gelir.' diye yazmıştır." [Buhari, Tevhid 15; Müslim, Tevbe 14]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Allah, rahmetini yüz parçaya taksim etmiş, doksan dokuzunu kendi nezdinde tutmuş, bir tanesini yeryüzüne indirmiştir. İşte varlıklar bu bir parça rahmetin sevkiyle birbirlerine şefkatle yaklaşırlar. Nitekim hayvanlar, yavrusunu ezeceği endişesiyle ayağını çekip kaldırır."

Diğer rivayette şöyle buyurmuştur: "Cenâb-ı Hakk'ın yüz rahmeti vardır. Bunlardan birini cinler, insanlar, hayvanlar ve haşarata indirmiştir. Onlar bu bir rahmetin sevkiyle birbirlerine şefkat ve merhamet gösterirler. Yabani hayvan da yavrusuna bu vesileyle şefkat eder. Allah, doksan dokuz rahmeti kıyamet günü kullarına rahmetle muamele etmek için âhirete bırakmıştır." [Buhari, Edeb 19; Müslim, Tevbe 17, 19]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, bir kudsî hadiste Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu bildirmiştir: Bir kul günah işleyip de "Allahım, günahımı yarlıga!" dediğinde, Yüce Allah: "Kulum bir günah işledi ve hemen günahını bağışlayacak, hatasının hesabını soracak bir Rabbi olduğunun şuuruna vardı." buyurur. Sonra kul tekrar günah işleyip de "Rabbim, günahımı yarlıga!" dediğinde, Yüce Allah: "Kulum bir günah işledi ve hemen günahını bağışlayacak, hatasının hesabını soracak bir Rabbi olduğunun şuuruna vardı." buyurur. Sonra kul tekrar günah işleyip de "Rabbim, günahımı yarlıga!" dediğinde Allah Tebâreke ve Teâlâ: "Kulum bir günah işledi ve hemen günahını bağışlayacak, hatasının hesabını soracak bir Rabbi olduğunun şuuruna vardı. Kulum her ne yaparsa yapsın ben onu affederim." buyurur. [Buhari, Tevhid 35; Müslim, Tevbe 29]

Abdullah İbn Amr radıyallahu anhumâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Kur'ân'da Hz. İbrâhîm'in aleyhisselâm "Rabbim, putlar insanların çoğunu saptırmıştır. Artık bundan sonra kim bana tâbi olursa bendendir. Kim de isyan ederse, Senin merhametine kalmıştır. Şüphesiz Gafûr Sensin, Rahîm Sensin." {İbrâhîm Sûresi, 14/36} duasını ve Hz. İsâ nın aleyhisselâm: "Eğer onlara azap edersen, şüphe yok ki onlar Senin kullarındır. Eğer onları bağışlarsan şüphesiz Sen izzet ve hikmet sahibisin" {Maide Sûresi, 5/118} dualarını okudu.

Sonra ellerini kaldırıp "Allahım, ümmetime merhamet et, ümmetimi bağışla!" diye dua etti ve ağladı. Bunun üzerine Aziz ve Celil olan Allah: "Ey Cebrail! -Rabbin her şeyi daha iyi bildiği hâlde- git, Muhammed'e neden ağladığını sor." buyurdu. Cebrail aleyhisselâm Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem huzuruna gelince -Cenâb-ı Hak her şeyi en iyi bildiği hâlde- Habîb-i Zîşan ona ümmetinin akıbeti için endişe ettiğini haber verdi. Cebrail'in Efendimiz'in endişesini Allah Teâlâ'ya ulaştırması üzerine Cenâb-ı Hak şöyle buyurdu: "Ya Cebrail! Muhammed'e git ve O'na şu müjdemi bildir: Ümmetinin akıbeti hakkında Seni razı edecek ve seni mahzun etmeyeceğiz." [Müslim, İman 346]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kâfir, bir iyilik yaptığında bu iyiliğine mukabil kendisine dünyalık bir nimet tattırılır. Mümine gelince, Allah onun iyiliklerinin karşılığını âhirette vermek üzere biriktirir. Ayrıca dünyada yaptığı kulluğa mukabil rızık ihsan eder." [Müslim, Sıfâtu'l-münâfikîn 57]

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Beş vakit namaz, birinizin kapısı önünden coşkun akan ve içinde her gün beş kez yıkandığı çaya (nehire) benzer." [Müslim, Mesâcid 284]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Mümin kıyamet günü Rabbinin ihsan ve ikramına o kadar yakın olur ki, Allah onu hususi himaye ve rahmetinin dairesine alır ve günahlarını itiraf ettirir. Hak Teâlâ: Şu günahını biliyor musun, bu günahını biliyor musun? der. Mümin: Biliyorum Rabbim, der. Hazreti Settâr da: "Ben, bu günahlarını sen dünyada iken setretmiştim, bugün de affediyorum." buyurur. Ardından iyiliklerinin kaydedildiği defter kendisine verilir. [Buhari, Mezâlim 3, Edeb 60, Tevhid 36; Müslim Tevbe 52]

Ebû Musâ radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah, gündüz günah işlemiş kimsenin tövbesini kabul etmek için gece mağfiret elini uzatıp açar. Gece günah işlemiş kimsenin tövbesini kabul etmek için de gündüz mağfiret elini uzatır. Bu mağfiret tecellisi, güneş batıdan doğuncaya (kıyamete) kadar böyle sürer gider." [Müslim, Tevbe 31]

KORKU VE ÜMIT (HAVF VE RECA) ARASI YAŞAMAK

Câbir İbn Abdullah radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem vefatından üç gün önce şöyle buyururken işittim: "Her biriniz başka değil ancak Aziz ve Celil Allah'a hüsnüzan ederek vefat etsin!" [Müslim, Cennet 81]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir kudsi hadiste Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Ey insanoğlu! Sen bana dua edip (reca hissiyle hareket ederek) Benden affını umduğun müddetçe, işlediğin günahlar ne kadar olursa olsun onları dikkate almadan seni bağışlarım. Ey insanoğlu! Günahların bütün semayı kaplayacak kadar olsa ve sen Benden bağışlanmanı dilersen, günahlarını yarlığarım. Ey insanoğlu! Sen Bana hiçbir şeyi ortak koşmamak ve şirke bulaşmamak şartıyla yeryüzü dolusu günahla gelsen, Ben de seni dünya dolusu mağfiretle karşılarım." [Tirmizi, Deavât 98]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennet size ayakkabınızın bağından daha yakın olduğu gibi Cehennem de öyledir." (Yani; iman, amel, niyet ve ubudiyette dikkatli olun, ayağınızın kaymamasına dikkat edin.) [Buhari, Rikak 29]

ALLAH KORKUSUNDAN VE ALLAH'A SAYGIDAN DOLAYI AĞLAMAK

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Bana bir Kur'ân oku da dinleyeyim!" buyurdu. Ben de: "Ya Resûlallah, Kur'ân sana nâzil olurken ben sana nasıl Kur'ân okurum?" dedim. Allah Resûlü: "Ben başkasından Kur'ân dinlemeyi severim." buyurdu. Bunun üzerine Nisâ Sûresi'ni okumaya başladım ve "Ey Resûlüm! Her ümmetten haklarında tanıklık edecek bir şahit (peygamber) celbettiğimizde ve seni de bütün onlara (ümmetine) şahit olarak getirdiğimizde, bakalım onların hâli nice olacak?" {Nisâ Sûresi, 4/41} âyetine gelince: "Şimdilik yeter!" buyurdu. Baktım ki Allah Resûlü nün gözleri dolmuş ağlıyor." [Buhari, Fedâilu'l- Kur'ân 33; Müslim, Salâtu'l-musafirîn 247]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah korkusundan ötürü ağlayan kişinin cehenneme girmesi, sağılmış sütün memeye dönmesi kadar muhaldir. Allah yolunda koşturup hizmet etmenin tozu ile cehennem dumanı asla bir arada bulunmaz." [Tirmizi, Fedâilu'l-cihâd 8; Zühd 9]

Abdullah İbn Şıhhîr radıyallahu anh şöyle demiştir: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılarken huzuruna girmiştim. O esnada ağlamaktan dolayı göğsünden fokur fokur kaynayan tencere misali sesler geliyordu. [Ebû Davud, Salât 158]

Abdurrahman İbn Avf 'ın oğlu İbrâhîm demiştir ki: Babam Abdurrahman radıyallahu anh oruçluydu. Önüne iftar sofrası hazırlandığında (iç geçirerek) şöyle dedi: "Mus'ab İbn Umeyr radıyallahu anh, Uhud Savaşı'nda şehit edildi. O benden daha hayırlı bir insandı. Ancak ona kefen yapılabilecek üst kıyafetinden başka bir örtü bulunamadı. O kefenle başı örtülse ayakları, ayakları örtülse başı açıkta kalıyordu. Böyle yokluk günlerinden sonra bize dünyalık imkânlar öylesine geniş ve bol bir şekilde verildi ki, yaptığımız iyiliklerin karşılığının dünyada peşin verilmiş olmasından ciddi endişelenmekteyiz." Sözlerini tamamladıktan sonra ağlamaya başladı ve sofrayı terk etti. [Buhari, Cenâiz 27, Meğazi 26]

Ebû Ümâme Sudey İbn Aclân el-Bâhılî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cenâb-ı Hakk'ın nezdinde hiçbir şey, iki damla ve iki iz kadar sevimli değildir: (İki damla) Allah'a iman ve izanın, O'ndan haşyetin ifadesi olarak dökülen gözyaşı ve rıza-yı ilahi yolunda (harbederken) dökülen kan damlası. İki ize gelince, Allah yolunda mücahede esnasında alınan yara izi ve emr-i ilahi olan farzlardan birini eda etmekten ortaya çıkan kulluk izidir."

[Tirmizi, Fedâilu'l-cihâd 26]

ZAHİT YAŞAMAK, DÜNYAYA VE FANİ ŞEYLERE DÜŞKÜN OLMAMAK

nes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Vefat eden kişiyi kabre kadar üç şey takip eder; aile fertleri, malı ve ameli. Bunlardan ikisi geri döner, biri kalır. Aile fertleri ve malı geriye döner; ameli (ölüyle birlikte) kalır." [Buhari, Rikak 42; Müslim, Zühd 5]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dünyalık imkânlar itibarıyla sizden daha aşağı olanlara bakınız! Sizden daha iyi konumda olanlara bakmayınız! Bu bakış açısı, Allah'ın üzerinizdeki nimetini hor görmemeniz için en uygun olandır." [Müslim, Zühd 9]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Altın, gümüş, kadife ve kostüme kul, köle olanlar perişan oldular. Böyle (gözlerini sırf dünyalık bürümüş menfaatperest) kimselere istedikleri verilirse memnun olur, verilmezse katiyen memnun olmazlar." [Buhari, Rikak 10]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem benim iki omzumdan tuttu ve: "Dünyada sanki bir gurbetçi veya bir yolcu gibi ol!" buyurdu. İbn Ömer radıyallahu anhumâ konuyla ilgili olarak şöyle derdi: "Akşama yetiştiğinde (salih amelleri sonra yaparım diye) sabahı bekleme. Sabaha kavuştuğunda da (sonra yaparım diye) akşamı gözleme. Sıhhatin yerindeyken hastalık vaktini, ömür sermayen varken de ölümünü düşün ve hazırlık yap. (İş işten geçtikten sonra keşke salih amel yapsaydım diye hayıflanıp pişman olma)." [Buhari, Rikak 3]

Sehl İbn Sa'd es-Sâidî radıyallahu anh demiştir ki: Bir şahıs, Resûl-i Ekrem'e sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve "Ey Allah'ın Resûlü! Bana öyle bir iş yapmayı tavsiye et ki, onu yaptığım zaman hem Allah'ın hem de insanların sevgisini kazanayım." dedi. Bu soru üzerine Resûl-i Ekrem Efendimiz buyurdular ki: "Dünyalık (fani ve geçici) şeylere karşı zahit (ve müstağni) ol ki Allah seni sevsin! Halkın elindekilere de iltifat etme ki, insanların sevgisini kazanasın!" [İbn Mâce, Zühd 1]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dikkat ediniz! (Allah'tan uzaklaştıran birer sebep olmaları hasebiyle) Dünya mel'un olduğu gibi içindekiler de mel'undur (herhangi bir

zati değerleri yoktur); ancak şunlar müstesna: Allah'ı anmak (hatırlayıp hatırlatmak), Allah'ın yakınlığını kazanmaya matuf şeylerle meşgul olmak, ilim sahibi olmak ve bir de ilim öğrenme yolunda bulunmak." [Tirmizi, Zühd 14]

Abdullah İbn Şıhhîr radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri'nin sallallahu aleyhi ve sellem yanına gittim; Tekâsür Sûresi'ni okuyordu. Akabinde buyurdular ki: "Âdemoğlu, 'malım, mülküm' deyip duruyor. Hâlbuki senin yiyip tükettiğin, giyip eskittiğin veya sevap kazanma ümidiyle tasaddukta bulunup kendinden önce âhirete gönderdiğinden başka malın olduğunu mu zannediyorsun ki ey âdemoğlu?" [Müslim, Zühd 3]

Abdullah İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir hasır üzerinde yatıp uyumuştu. Uyandığında mübarek vücudunun yan tarafında hasırın izi vardı. Bunun üzerine biz, "Ey Allah'ın Resûlü, size bir döşek temin etsek." dedik. Bu teklifimize mukabil şunları söyledi: "Dünya ile benim ne alâkam var. Ben bir yolcu gibiyim. Bir ağaç altında gölgelenen bir yolcu.. sonra da orayı terk edip yoluna devam eden..." [Tirmizi, Zühd 44]

YEMEDE, İÇMEDE, GİYİNMEDE SADE OLMA, ORTA YOLU KORUMA

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde, zırhı, otuz ölçek arpa mukabilinde bir Yahudinin yanında rehin bulunuyordu. [Buhari, Cihâd 89; Müslim, Musâkât 124]

Ebû Ümâme radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey âdemoğlu! İhtiyaç fazlası olan malını tasadduk etmen senin için daha hayırlıdır. (Cimrilik edip) Onu elinde tutman, senin aleyhinedir. İhtiyaç miktarı kadar mala sahip olmaktan dolayı Allah huzurunda sorumlu tutulmaz ve kınanmazsın. Harcamaya, kendinden ve geçimini üstlendiğin aile fertlerinden başla." [Tirmizi, Zekât 32]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslüman olup Rabbine inkıyad eden, helalinden ihtiyaçlarını karşılayacak kadar kendisine rızık verilen ve Allah'ın kendisine takdir ettiği nimete kanaat eden kimse kurtulmuştur."

[Müslim, Zekât 125]

Fedâle İbn Ubeyd el-Ensarî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ne mutlu İslâm ile şereflenip hidayete erene! Ne mutlu kâfi derecede maişeti olup buna kanaat eden kimseye!" [Tirmizi, Zühd 35]

Mikdam İbn Ma'dikerib radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "İnsanoğlu, midesinden daha kötü bir kap doldurmamıştır. Hâlbuki ona belini doğrultacak birkaç lokma yeterlidir. Şayet mutlaka yemesi gerekiyorsa, o zaman midesinin üçte birini yemeğine, üçte birini içeceğine, üçte birini de nefesine ayırsın (boş bıraksın)!" [Tirmizi, Zühd 47]

KANAATKÂR OLMAK, GEÇİMDE ORTA YOL TUTMAK, BAŞKALARINA YÜK OLMAMAK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hakiki zenginlik, çok mala sahip olmak değil, kanaatkâr olup müstağni yaşamaktır." [Buhari, Rikak 15; Müslim, Zekât 130]

Hakîm İbn Hizâm radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüksek el (veren el), aşağı elden (alan elden) daha hayırlıdır. Yardım etmeye, geçimini üstlendiğin kimselerden başla! Sadakanın hayırlısı, ihtiyaç fazlası maldan verilendir. Kim iffetli olur (insanlardan bir şey istemez) ise Allah da onu iffetli kılar (kimseye muhtaç etmez). Kim de müstağni davranırsa Allah onu müstağni (gönlü zengin, gözü tok) kılar." [Buhari, Zekât 18; Müslim, Zekât 95]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Miskin (fakir, muhtaç) kimse kapı kapı dolaşan ve bir iki lokma veya bir iki hurma ile baştan savılan kimse değildir. Gerçek miskin, durumu bilinmediği için kendisine sadaka verilmeyen, ihtiyaç içerisinde olmasına rağmen iffetinden dolayı başkalarına el açmayan ve halktan bir şey istemeyendir." [Buhari, Zekât 53; Müslim, Zekât 101]

CÖMERT OLMAK, HAYIR, HASENAT VE İNFAKTA ALLAH'A GÜVENİP CÖMERT DAVRANMAK

Abdullah İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki kimseye hasette (gıptada) zarar yoktur: Kendisine bahşedilen serveti Allah yolunda infak eden imkân sahibi ve Allah'ın lutfettiği ilim ve hikmetle amel edip onu başkalarına öğreten kimse." [Buhari, İlm 15, Zekât 5, Ahkâm 3; Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 268]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Kulların gözlerini açtığı her Allah'ın günü iki melek iner; onlardan biri: 'Allahım! İnfak edenin (malını bereketlendirmek suretiyle) arkasını getir!' diye dua ederken, diğeri "Malı tutup cimrilik edenin malını telef et!" diye bedduada bulunur." [Buhari, Zekât 27; Müslim, Zekât 57]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kudsî hadiste Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Ey insanoğlu! Allah yolunda infak et ki, sana da infak edilsin (rızkın genişletilsin)!" [Buhari, Tefsiru sûre 11/2; Müslim, Zekât 36]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Bir şahıs, Resûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem "İslâm'ın hangi işi daha hayırlıdır?" diye sordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şu cevabı verdi: " Yemek yedirmen, tanıdığına ve tanımadığına selam vermendir." [Buhari, İman 6; Müslim, İman 63]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Malı tasadduk etmek, ondan bir şey eksiltmez. Başkalarını bağışlayan bir kulun şeref ve izzetini Allah daha da artırır. Yüzü yerde olup mütevazı davrananı Allah yükselttikçe yükseltir." [Müslim, Birr 69]

BAŞKASINI KENDİNE TERCİH ETMEK, VARINI YOĞUNU MUHTAÇLARA VERMEK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Bir şahıs Resûl-i Ekrem'e sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve "Ben aç ve dardayım." dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ezvâc-ı tâhirâtından birine haber gönderek yiyecek bir şey yollamasını istedi. Annemiz: "Seni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, evde sudan başka ikram edeceğim bir şey yok." dedi. Sonra diğer hanımından yiyecek bir şeyler talep etti. O da aynı şekilde karşılık verdi. Tâ ki bütün hanımları: "Seni hak peygamber olarak gönderene yemin olsun ki, evde sudan başka bir şey yok", diye mukabele edince, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ashâbına hitaben: "Bu gece bu kardeşinizi kim misafir etmek ister?" diye sordu. Ensardan bir sahabî: "Ben ya Resûlallah!" diyerek onu evine götürdü. Eve varınca zevcesine Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem misafirini güzelce ağırlamasını söyledi. (Diğer rivayette ise) Evde yiyecek bir şey olup olmadığını sordu. Hanımı da "Hayır, sadece çocuklarıma yetecek kadar bir şey var" diye cevapladı. Bunun üzerine hanımına: "O zaman çocukları oyalayıp meşgul et. Eğer sofraya gelmek isterlerse onları yatır. Misafirimiz içeri girince de lambayı söndürürsün. Biz de sofrada yiyormuş gibi davranırız!" dedi. Derken sofraya

oturdular. Misafir karnını doyurdu; hane sahipleri ise aç gecelediler. Sabahleyin ev sahibi olan sahabî Efendimiz'in sallallahu aleyhi ve sellem yanına vardığında Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem onu şöyle takdir ve taltif etti: "Doğrusu geceleyin eşinle beraber misafirinize yaptığınız (fedakârlık ve) ikramdan Allah hoşnut oldu." [Buhari, Menâkıbu'l-Ensar 10, Tefsiru süre 59/6; Müslim, Eşribe 172

Câbir b. Abdullah'ın radıyallahu anhuma rivayetine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: "Bir kişinin yiyeceği iki kişiye, iki kişinin yiyeceği dört kişiye, dört kişinin yiyeceği ise sekiz kişiye kâfi gelir." [Müslim, Eşribe 179]

ÖLÜMÜN TEMENNİ EDİLİP EDİLMEYECEĞİ HAKKINDA

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiçbiriniz ölmeyi temenni etmesin! Zira ölmeyi temenni eden kişi muhsin ise, (yaşayarak) belki hayır ve ihsanlarını daha da artırır. Şayet günahkâr biriyse, tövbe edip rıza dairesine girme ihtimali vardır." [Buhari, Temenni 6; Müslim, Zikr 10]

Müslim'in kaydettiği diğer rivayette şöyle buyrulmuştur: "Hiçbiriniz ölmeyi temenni etmesin! Eceli gelmeden önce de öleyim diye dua etmesin! Zira insan ölünce ameli son bulur ve bir daha iyilik yapma fırsatı bulamaz. Müminin ömrünün uzun olması, onun hayır ve hasenatını artırmasına vesiledir." [Müslim, Zikr 13]

GÜNAHTAN VE ŞÜPHELİ ŞEYLERDEN SAKINMAK, GÜNAHA GÖTÜREBİLECEĞİ ENDİŞESİYLE ŞÜPHELİ ŞEYLERİ TERK ETMEK

Nu'man İbn Beşir radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Helal de bellidir haram da; ancak bu ikisinin arasında, ikisine de benzeyen bir kısım şüpheli şeyler vardır ki, insanların çoğu bunları bilemez, ayırt edemez. Bu şüpheli şeylerden sakınan insan dinini, ırzını ve haysiyetini korumuş olur; şüpheli alanda dolaşan kimse ise bir korunun kenarında hayvanlarını otlatan çoban gibidir. Koru kenarında koyun güden çobanın koyunlarının her an koruya dalması muhtemel olduğu gibi, o da her zaman harama girme ihtimaliyle karşı karşıyadır. Biliniz ki, her melikin bir korusu vardır; Allah'ın korusu da haramlardır. Şu da bilinmelidir ki, insan bedeninde bir et parçası vardır; o sıhhatli olunca beden de sıhhatli olur, o bozulunca beden de bozulur. İşte o, kalbdir!" [Buhari, İman 39; Müslim, Musâkât 107]

Nevvâs İbn Sem'ân radıyallahu anh demiştir ki: Nebiler Serveri sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İyilik, güzel ahlâk demektir. Günah ise kalbinde ızdırap ve sıkıntı hâsıl eden ve insanların muttali olmasından çekindiğin şeydir." [Müslim, Birr 14]

Vâbisa İbn Ma'bed radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem huzuruna vardığımda bana, "Yoksa iyiliğin ne olduğunu sormaya mı geldin?" diye iltifat buyurdu. Ben, "Evet" deyince bana şöyle tavsiye buyurdu: "Fetvayı kalbine sor! İyilik, vicdanın tasvip edip kalbin mutmain olduğu şeydir. Günah (veya kötülük) ise vicdanda sıkıntı ve tereddüt hâsıl eden şeydir. Her ne kadar insanlar sana fetva verseler ve tasvip etseler bile bu böyledir (sen kalbine ve vicdanına danış; şüpheli şeyleri terket)!" [Ahmed İbn Hanbel, Müsned, IV, 227-228; Dârimî, Buyû' 2]

Atıyye İbn Urve es-Sa'dî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kul, sakıncalı şeylere girme endişesiyle bir kısım sakıncası olmayan şeyleri de terk etmedikçe, gerçek takvaya ulaşamaz." [Tirmizi, Kıyamet 19]

Sa'd İbn Ebî Vakkas radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Allah, takva ile serfiraz, masivadan müstağni (gönlü zengin) ve gizli enginlikleri olup gösterişten uzak (ibadet ve infak eden) kulu sever." [Müslim, Zühd 11]

KİBİR VE UCUB (BÜYÜKLÜK TASLAMAK VE KENDİNİ BEĞENMEK)

Iyâz İbn Hımâr radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah bana: O kadar mütevazı olmalısınız (ve kendinizi öyle sıfırlamalısınız) ki, neticede kimse kimseye böbürlenmeyip zulmetmez kıvama gelebilmelidir, diye bildirdi." [Müslim, Cennet 64]

Abdullah İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem "Kalbinde zerre miktar kibir bulunan kişi cennete giremez." buyurdular. Bir şahıs araya girerek "Ama insan elbise ve ayakkabısının güzel olmasını arzu eder, ne buyurursunuz?" deyince, Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem meseleyi şöyle izah buyurdular: "Allah Cemîldir (güzeldir, bütün güzellikleri yaratandır) dolayısıyla da güzelliği sever. Kibir ise hakkı reddetmek ve insanları hor görmektir."

[Müslim, İman 147]

GÜZEL AHLAK

Ebu'd-Derdâ radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kıyamet günü müminin terazisinde güzel ahlâktan daha ağır bir şey bulunmaz (Ona en çok sevap kazandıran şey ahlâk-ı hasenesi olacaktır). Allah Teâlâ, bütünüyle çirkef ve kötü davranışlar sergileyen; çirkin ve pes şeyleri ağzından düşürmeyen kimseden nefret eder." [Tirmizi, Birr 61]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Mümin, güzel ahlâkı sayesinde gündüzlerini oruçla, gecelerini de namazla geçiren âbid kimselerin mertebesine ulaşır." [Ebû Davud, Edeb 7]

Ebû Ümâme el-Bâhilî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Münakaşa ve cidalden -haklı dahi olsa- uzak duran kimseye cennetin kıyısında bir köşk verileceğine kefil benim. Şakacıktan dahi olsa yalan söylemeyen kimseye cennetin merkezinde bir kasır tahsis edileceğine kefil benim. Güzel ahlâk sahibi insana da cennetin zirvesinde bir köşk verileceğine kefil benim." [Ebû Davud, Edeb 7]

Câbir İbn Abdullah radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Doğrusu içinizde en çok sevdiğim ve kıyamet günü meclisime en yakın olacak kimseler, ahlâkı en güzel olanlarınızdır. Bana en sevimsiz gelen ve kıyamet gününde benden en uzak olacaklarınız ise (tekellüfe girerek lafı uzatıp) gevezelik yapanlar, (ne güzel konuşuyor desinler diye riyakârane) avurdunu şişire şişire konuşanlar ve (bilgiçlik taslamak ve muhataplarını ezmek için) kibirli kibirli lügat paralayanlardır."

[Tirmizi, Birr 71]

YUMUŞAK HUYLU, AĞIRBAŞLI VE MÜSAMAHALI OLMAK

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve selem Abdulkaysoğullarından Eşec adındaki şahsa şöyle iltifat buyurdu: "Sende Allah'ın sevdiği iki güzel haslet vardır; biri hilim (efendilik, yumuşak huyluluk), diğeri teenni (acele etmeme, başını sonunu düşünerek sabırlı, temkinli ve ihtiyatlı olma) dir." [Müslim, İman 25]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah, rıfk (lütuf, ihsan ve müsamaha) sahibidir ve rıfk ile hareket edilmesinden hoşnut olur. O, zorluk çıkaranlara ve başkalarına vermediği muvaffakiyeti rıfk ile muamele edenlere verir." [Buhari, Edeb 35; Müslim, Birr 77]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rıfk (ağırbaşlı, lütufkâr ve müsamahakâr olmak) öyle bir haslettir ki, bulunduğu şeyi güzelleştirir, bulunmadığı şeyi de çirkinleştirir." [Müslim, Birr 78]

İNSANLARA GÜZEL SÖZ SÖYLEYİP GÜLER YÜZ GÖSTERMEK

Adiy İbn Hatim radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yarım hurma ile o da yoksa güzel bir sözle olsun, ateşten korunmaya çalışın." [Buhari, Edeb 34, Zekât 10; Müslim, Zekât 66]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Güzel söz, sadakadır." [Buhari, Edeb 34; Müslim, Zekât 56]

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle tavsiye buyurdu: "Kardeşini güler yüzle karşılamaktan ibaret de olsa iyilik olarak hiçbir şeyi hor görme sakın!" [Müslim, Birr 144]

MUHATAPLARIN ANLAYABİLECEĞİ MERTEBEDE KONUŞMAK

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz bir şey söylediğinde iyi anlaşılması için kimi zaman üç defa tekrarlardı. Bir cemaatin yanına vardığında onlara selam verir, bazen selamını üç defa tekrar ettiği olurdu. [Buhari, İlim 30]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem konuşması, dinleyen herkesin rahatlıkla anlayacağı şekilde açık seçikti. [Ebû Davud, Edeb 18]

İSTİHARE VE İSTIŞARE

âbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bize sanki bir Kur'ân Sûresini öğretir gibi her türlü iş için istihâre yapmayı öğretmişti. Bu hususta şöyle buyurmuştu: "Herhangi biriniz bir iş yapmaya azmettiğinde, farz namazlardan ayrı olarak iki rekât namaz kılsın, sonra şöyle dua etsin: Allahım, Senin ilmine müracaat ediyor ve Senin kudretinden yardım diliyorum. İstediğimi de Senin o büyük fazlından istiyorum. Senin her şeye gücün yeter, benim ise hiçbir şeye gücüm yetmez. Sen her şeyi bilirsin, ben ise hiçbir şey bilmem. Sen 'Allâmu'l-Guyûb'sun (bütün gizlilikleri bilensin). Allahım! Eğer bu iş benim dünya ve âhiret kazancım adına, başlangıcı ve neticesi itibariyle hayırlı ise ve Sen bunu böyle biliyorsan, o işi benim için takdir buyur, kolaylaştır ve onu benim için bereketli kıl. Yine Sen biliyorsun ki, bu iş benim din, dünya ve âhiretim hesabına başında veya sonunda hayırsız ise onu benden beni de ondan uzak tut. Bunun yerine hakkımda hayırlı olanı bana takdir et. Sonra da takdirine beni hoşnut eyle..." Bu duanın akabinde de talep ettiği şeyi söylesin. [Buhari, Deavât 48, Tevhid 10]

BAZI İŞLERE SAĞDAN BAŞLAMAK

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, temizlik, saç tarama ve ayakkabı giymeye varıncaya kadar her türlü işinde sağdan başlamayı severdi. [Buhari, Libas 38; Müslim, Taharet 66]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Biriniz ayakkabılarını giyeceği zaman önce sağ ayakkabısını giysin, çıkaracağı zaman da önce sol ayakkabısını çıkarsın. Böylece sağ, ilk önce giyilen ve en son çıkarılan taraf olsun." [Buhari, Libas 39; Müslim, Libas 67]

YEMEK VE SOFRA ADABI

Ömer İbn Ebî Seleme radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana "Besmele çek, sağ elinle ve önünden ye!" buyurdu. [Buhari, Et'ıme 2; Müslim, Eşribe 108]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden birisi yemeğe başlarken besmele çeksin. Yemeğin başında besmele çekmeyi unuttuysa hatırladığı anda: Bismillâhi evvelehû ve âhirahû (Yemeğin hem başında hem sonunda Allah'ın ismini anarım)" desin. [Ebû Davud, Et'ıme 15; Tirmizi, Et'ıme 47]

Muaz İbn Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim yemek yedikten sonra: 'Benden bir güç ve kuvvet olmaksızın, bu yemeği bana yediren ve onu bana rızık olarak ihsan eden Allah'a hamd olsun.' diye dua ederse, geçmiş günahları bağışlanır." [Ebû Davud, Libas 1; Tirmizi, Deavât 56]

Ebû Hureyre radıyallahu anh şöyle demiştir: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, hiçbir yemeği beğenmezlik etmezdi. Yemeği canı çekerse yer, çekmezse yemezdi. [Buhari, Et'ime 21; Müslim, Eşribe 187]

Vahşî İbn Harb radıyallahu anh demiştir ki: Ashab-ı Kiram, Resûlullah'a sallallahu aleyhi ve sellem, "Yiyoruz fakat doymuyoruz." dediklerinde, "Doymamanız ayrı ayrı yemenizden kaynaklanmasın!" buyurdu. Onlar: "Evet, biz ayrı yiyoruz." diye tasdik ettiler. Bunun üzerine buyurdu ki: "Sofraya birlikte oturup besmele çekin ki; yemeğiniz bereketlensin." [Ebû Davud, Et'ime 14]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Devenin bir nefeste içmesi gibi tek nefeste içmeyin, iki veya üç nefeste için. İçerken besmele çekin; içtikten sonra da 'elhamdülillâh' deyin." [Tirmizi, Eşribe 13]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, yeme-içme esnasında kabın içine solumayı veya üflemeyi yasakladı. [Tirmizi, Eşribe 15]

GİYİNME ADABI

Semüra radıyallahu anhu demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Beyaz renk elbiseler giyin. Zira beyaz daha temiz ve nezihtir. Cenazelerinizi de beyaz kefene sarın." [Nesâi, Cenâiz 38, Ziynet 97; Hâkim, Müstedrek 4/185]

Ümmü Seleme radıyallahu anhâ şöyle demiştir: Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem en beğendiği giysi, gömlek idi. [Ebû Davud, Libas 3; Tirmizi, Libas 27]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim kibirlenip kasılarak elbisesinin eteğini yerde sürürse, kıyamet günü Allah onun yüzüne rahmet nazarıyla bakmaz." Bunu duyan Hz. Ebûbekir radıyallahu anh "Ey Allah'ın Resûlü, farkında olup çekmesem benim elbisemin eteği de yerde sürünüyor." dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Şüphesiz sen bunu kibir ve gururundan dolayı yapanlardan değilsin. (Dolayısıyla benim kastettiğim insanlar içine girmiyorsun.)" buyurdu. [Buhari, Libas 2; Müslim, Libas 43]

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem üç defa: "Üç zümre vardır ki, Allah kıyamet günü onlarla konuşmaz, onların yüzüne bakmaz, onları temize çıkarmaz. Üstelik onlar için can yakıcı bir azap vardır." sözünü tekrarladı. Bunu duyan Ebûzer radıyallahu anh merakla: "Doğrusu onlar kendilerine yazık etmiş ve hüsrana uğramışlar. Peki, o kimseler kimmiş ey Allah'ın Resûlü?" diye sordu. Resûl-i Ekrem buyurdu ki: "Çalım satmak için elbiselerini sürüyerek yürüyen, yaptığı iyiliği başa kakan ve malına yalan yeminle revaç verip satmaya çalışanlar(dır)." [Müslim, İman 171]

Muaz İbn Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim, imkânı olduğu hâlde sırf Allah için mütevazı yaşayıp lüks giyinmeyi bırakırsa, Allah kıyamet günü tekrim ve teşrif olsun diye onu mahlûkatın huzuruna çağırıp herkese takdim eder ve o gün onu iman elbiselerinden dilediğini giymesi için muhayyer bırakır." [Tirmizi, Sıfatu'l-kıyâme 39]

Ebû Musa el-Eş'arî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İpek giymek ve altın kullanmak; ümmetimin erkeklerine haram, kadınlarına ise helâl kılındı." [Tirmizi, Libas 1]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yeni bir giysi giydiği zaman -bu ister sarık, ister gömlek, ister üst kıyafeti olsun- onun adını zikrederek Allah'a şöyle dua ederdi: "Allahım! Bu yeni giysiyi bana giydirdiğin için Sana hamd ederim. Senden onu hayırlara vesile kılmanı ve maksadına uygun kullanmayı nasip etmeni talep eder; onun şerrinden ve şer yolunda kullanılmasından Sana sığınırım." [Ebû Davud, Libas 1; Tirmizi, Libas 28]

UYKU ADABI VE OKUNACAK DUALAR

Huzeyfe radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin uyumak üzere uzandığında elini yanağının altına koyar ve şu duayı okurdu: "Allahım! (Ölümün kardeşi olan uykuya dalarken) Senin isminle ölür (uyur), senin isminle dirilirim (uyanırım)." Uyandığında ise şöyle dua ederdi: "Bizi öldürdükten (ölümün küçük kardeşi olan uykuyu tattırdıktan) sonra dirilten (yeniden hayata döndüren) Allah'a hamd olsun. (Ötede) Âhiret sabahında uyanmamız (ve dönüşümüz) yine O'nadır." [Buhari, Deavât 7]

BİR MECLİSTE OTURMA ADABI VE KALKILDIĞINDA OKUNACAK DUA

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiç biriniz bir başkasını oturduğu yerden kaldırıp da yerine oturmasın! Şayet mekân dar ise yeni gelenlere halkayı genişletin ve yer açın." Buna binaen İbn Ömer radıyallahu anhumâ, birisi kalkıp yerini kendisine verdiğinde oraya oturmazdı. [Buhari, İsti'zân 31; Müslim, selam 28]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim bir mecliste oturur ve orada kaldığı süre içinde pek çok boş laf, lâkırdı kabilinden şeyler konuşur da oradan ayrılmadan önce, "Allahım! Sana hamd eder Seni (her türlü eksiklikten) tenzih ederim. Senden başka ilah olmadığına şahadet eder, Senden mağfiret diler ve (günahlarımdan) tövbe ederim." derse, o meclisteki şeyler affedilir." [Tirmizi, Deavât 39]

RÜYA HAKKINDA

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kıyamete yakın müminin rüyası yalan çıkmaz. Müminin rüyası nübüvvetin kırk altı cüzünden bir cüzdür. Sizin en sadık rüya görenleriniz, en doğru konuşanlarınızdır." [Buhari, Ta'bir 26; Müslim, Ru'yâ 6]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Beni rüyada gören (hakkıyla görmüş demektir), uyanıkken de (âhirette de) öylece görecektir yahut sanki beni uyanıkken görmüş gibidir; zira şeytan benim suretime giremez." [Buhari, İlm 38; Ta'bir 10; Müslim, Ru'yâ 11]

Ebû Katade radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Salih yahut güzel rüya, Allah'tandır. (Şerir ve çirkin şeylerin tesiriyle görülen) düş ise şeytandandır. Her kim hoşuna gitmeyen bir rüya görürse, sol tarafına üç defa üflesin (tüf tüf desin) ve şeytandan Allah'a sığınsın. Böyle yaptığı takdirde o rüyanın ona bir zararı olmaz." [Buhari, Ta'bir 4; Müslim, Ru'yâ 1]

SELAM ALIP VERMEK HAKKINDA

Berâ İbn Âzib radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şu yedi şeyi emretti: Hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak, aksırana "yerhamukellah" demek, zayıfa destek olmak, mazluma yardım etmek, selamı yaygınlaştırmak ve (dünyevî-uhrevî zarar gelme durumu yoksa) yemininde hânis olmaması için yemin eden kişiye yardımcı olmak. [Buhari, Mezâlim 5; Müslim, Libas 3]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İman etmedikçe Cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de olgun bir imana sahip olamazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selamı yayın!" [Müslim, İman 93]

Abdullah İbn Selam radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Ey insanlar! Selamı yayın, yemek yedirin, akrabayı gözetin, halk uykudayken gece namazını eda edin. Böylece Cennet'e selametle girin." [Tirmizi, Kıyamet 42]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Biriniz meclise vardığında cemaate selam versin. Kalkıp ayrılmak istediğinde de selâm vererek ayrılsın. Geldiğinde verdiği selâm, ayrılırken verdiği selâmdan daha önemli (üstün) değildir." [Ebû Davud, Edeb 139; Tirmizi, İsti'zân 15]

Berâ radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki müslüman kişi karşılaştıklarında musafaha yaparlarsa (tokalaşır ve birbirlerine hayır duada bulunurlarsa), daha birbirlerinden ayrılmadan günahları affedilir." [Ebû Davud, Edeb 143]

HASTA ZİYARETİ ADABI VE CENAZE İÇİN YAPILACAK VAZİFELER

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Aziz ve Celil Allah, kıyamet günü şöyle buyurur: "Ey insanoğlu! Hasta oldum, beni ziyaret etmedin!" Kul: "Ya Rabbi! Sen Rabbülâlemînsin (âlemlerin Rabbisin), Seni nasıl ziyaret edebilirdim ki?" der. Cenâb-ı Hak: "Bilmiyor musun, falan kulum hasta oldu da sen onu ziyaret etmedin; eğer onu ziyaret etseydin, Beni onun yanında bulacaktın." (Cenâb-ı Hak devamla) "Ey Âdemoğlu! Senden Beni doyurmanı istedim ama sen beni doyurmadın!" buyurur. Kul: "Ya Rabbi! Sen âlemlerin Rabbisin, ben Seni nasıl doyurabilirdim ki?" der. Cenâb-ı Hak: "Falan kulum senden yemek istedi ama vermedin. Onu doyursaydın, karşılığını benim nezd-i ulûhiyetimde bulacaktın!" (Cenâb-ı Hak tekrar) "Ey insanoğlu! Senden su istedim, vermedin!" buyurur. Kul: "Ya Rabbi! Sen (hiçbir şeye muhtaç olmayan) âlemlerin Rabbisin, ben Sana nasıl su verebilirdim ki?" der. Allah: "Falan kulum senden su istedi, esirgedin. Bilmez misin, eğer onun su ihtiyacını karşılasaydın, yaptığın iyiliğin ecrini benim nezd-i ulûhiyetimde bulacaktın." buyurur. [Müslim, Birr 43]

Enes radıyallahu anh, talebesi Sabit el-Bünânî'ye demiştir ki: "Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem okuduğu şifa duasını sana okumamı ister misin?" Sâbit cevaben "tabii" dedi. Enes radıyallahu anh da şu duayı okudu: "Ey bütün insanların (her türlü ihtiyacını karşılayıp onları) terbiye eden Rabbi! Ey dertlilerin devası, bütün ızdırap ve sıkıntıları dindiren Allahım! Sen şifa ver, zira şifa veren sadece Sensin; ve öyle bir şifa ihsan et ki, hastalıktan eser bırakmasın." [Buhari, Tıb 38]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim, vadesi henüz dolmamış bir hastayı ziyaret eder de onun yanında yedi kere, 'Arş-ı Azîm'in Rabbi Allahu Azîmuşşân'dan sana şifa vermesini diliyorum.' diye dua ederse, Allah o hastayı maruz kaldığı hastalıktan kurtarıp afiyet verir." [Ebû Davud, Cenâiz 8; Tirmizi, Tıb 32]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, bir bedeviyi hastalık vesilesiyle ziyaret etmişti. Her hasta ziyaretinde söylediği gibi ona da şöyle buyurdu: "Geçmiş olsun, korkulacak bir şey yok. Bu hastalık (kadere taş atmayıp, Allah'ın muradına itaat edersen) günahlarını temizleyecek, kusurlarını da örtecek inşallah." [Buhari, Merdâ 10]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim, inanarak ve sevabını yalnız Allah'tan umarak bir müslümanın cenazesine katılır da namazı kılınıp defnedilinceye kadar ayrılmazsa, her birinin ağırlığı Uhud dağı kadar olan iki ölçek sevapla geri döner. Her kim sadece cenaze namazını kılar da defne iştirak etmeden ayrılırsa, bir ölçek ecirle döner."

[Buhari, İman 35]

Hz. Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bazı sahabilerle birlikte iken yanlarından bir cenaze geçti. Oradaki insanlar cenazeyi hayırla yâd edip senada bulundular. Akabinde Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem, " Vacip oldu (kesinleşti)" buyurdu. Sonra bir cenaze daha geçti. Oradakiler bu sefer onu kötülükleriyle andılar. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem yine: " Vacip oldu (kesinleşti)" buyurarak aynı ifadeleri kullandı. Bunun üzerine Hz. Ömer "Ey Allah'ın Resûlü! Vacip olan (kesinleşen) nedir?" diye sordu. Allah Resûlü de şu cevabı verdi: "Önceki cenazeyi hayırla yâd ettiniz; ona cennet vacip oldu. Sonrakini ise menfi olarak andınız; ona da cehennem vacip oldu. Zira sizler (müminler), yeryüzünde Allah'ın (şahadetlerine değer verdiği) şahitlerisiniz." [Buhari, Cenâiz 86, Şehâdât 6; Müslim, Cenâiz 60]

KUR'ÂN-I KERİM OKUMANIN FAZİLETİ VE ADABI

Ebû Ümâme radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Kur'ân okuyunuz. Zira o, kıyamet günü kendisini okuyanlara şefaatçi olacaktır." [Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 252]

Osman İbn Affan radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizin en hayırlınız Kur'ân'ı (hakikatleri ve incelikleri ile) öğrenen ve onu başkalarına öğretendir." [Buhari, Fedâilu'l-Kur'ân 21]

Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kur'ân'ı maharetle okuyan bir insan, Kirâmen Kâtibîn melekleri ile beraberdir. Kur'ân'ı okumada pek mahir olmayıp zorlanarak da olsa okuyan insana iki sevap vardır." [Buhari, Tevhid 52; Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 243]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hafızasında bir miktar olsun Kur'ân'dan ezber bulunmayan kimse, viraneye dönmüş ev gibidir." [Tirmizi, Fedâilu'l-Kur'ân 18]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir topluluk, Allah'ın evlerinden bir evde toplanır ve orada marifet-i ilâhi adına Allah'ın kitabını tilâvet eder, aralarında müzakere ve mütalaa yaparlarsa, üzerlerine sekine iner, kendilerini rahmet bürür ve melekler etraflarını kuşatır. Cenâb-ı Hakk da onları kendi nezdinde bulunanlara anlatır da anlatır." [Müslim, Zikr 38]

BELİRLİ BAZI SÛRE VE ÂYETLERİ OKUMAYA TEŞVİK

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem " Kul hüvallahu ehad" yani İhlâs Sûresi hakkında şöyle buyurdu: "Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, bu sûre Kur'ân'ın üçte birine denktir." [Buhari, Fedâilu'l-Kur'ân 13]

Diğer bir rivayette ise, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına şöyle buyurdu:

"Herhangi biriniz bir gecede Kur'ân'ın üçte birini okuyamaz mı?" Bu teklif onlara zor geldi ve: "Ya Resûlallah! Böyle bir şeye hangimizin gücü yeter ki!" dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz de: "Kul hüvellahu ehad, Allahu's-samed, Kur'ân'ın üçte biridir." buyurdular. [Buhari, Fedâilu'l-Kur'ân 13]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem cinlerden ve göz değmesinden Allah'a sığınırdı. Ne zaman ki Muavvizeteyn (Felak ve Nâs Sûreleri) nâzil oldu, diğerlerini bırakıp Muavvizeteyn okuyarak Allah'a sığınmaya başladı. [Tirmizi, Tıb 16]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kur'ân'da otuz âyetten ibaret bir sûre vardır ki bir şahsa şefaat etti ve o affedildi. Bu sûre, Tebârekellezî biyedihi'l-mülk'dür (Mülk sûresidir)." [Ebû Davud, Salât 327; Tirmizi, Fedâilu'l-Kur'ân 9]

Ebû Mes'ûd el-Bedrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim geceleyin Bakara Sûresinin sonundaki iki âyeti (Âmener resûlü) okursa bu âyetler ona kâfidir." [Buhari, Fedâilu'l-Kur'ân 10; Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 255]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kur'ân okumayarak evlerinizi kabirlere çevirmeyin! Gerçek şu ki şeytan, içinde Bakara Sûresi okunan evden kaçar gider." [Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 212]

ABDESTİN FAZİLETİ VE ADABI

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Şüphesiz benim ümmetim, kıyamet gününde abdest izlerinden dolayı yüzleri nurlu, elleri ve ayakları parlak olarak çağırılacaktır. Sizden her kim abdest uzuvlarındaki parlaklığı çoğaltabiliyorsa çoğaltmaya baksın." [Buhari, Vudû' 3; Müslim, Taharet 35]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir müslüman veya bir mümin, abdest alırken yüzünü yıkayınca gözüyle bakarak işlediği bütün günahlar yanaklarından damlayan o su ile veya suyun son damlasıyla dökülür gider; ellerini yıkayınca, elleriyle tutarak işlediği hatalar abdest suyuyla veya suyun son damlasıyla beraber çıkar gider. Ayaklarını yıkayınca da harama yürümek suretiyle ayaklarının sebep olduğu bütün günahlar abdest suyuyla veya parmaklarının ucundan süzülen en son damlayla akar gider. Böylece abdesti tastamam alan, günahlarından arınmış olur." [Müslim, Taharet 32]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Baki' kabristanına geldi ve orada medfun bulunan kutlu insanlara: "Selam size ey müminler diyarının sakinleri! İnşallah birgün biz de size kavuşacağız. Kardeşlerimizi görmeyi çok arzu ederdim." buyurdu. Bunun üzerine Ashab-ı kiram, "Ya Resûlallah, biz, senin kardeşlerin değil miyiz?" diye sorunca, Resûl-i Ekrem Efendimiz, "Siz benim ashabımsınız; kardeşlerim ise henüz gelmediler; onlar sonra gelecekler." buyurdu. Sahabe efendilerimiz: "Ümmetinden henüz gelmeyenleri ötede nasıl tanıyacaksın ya Resûlallah?" dediklerinde, Şefkat Peygamberi şunları söylemişti: "Düşünsenize; bir adamın alnı ak ve ayağı sekili atları olsa ve onlar yağız ve doru atların arasında bulunsa, o adam kendi atlarını tanıyamaz mı? Sahabiler: "Elbette tanır ey Allah'ın Resûlü" dediler. Allah Resûlü "İşte benim kardeşlerim abdestten dolayı yüzleri nurlu, el ve ayakları parlak olarak gelecekler. Ben havzın başına onlardan önce varacak (ve tanıdıklarımı tutup yanıma alacağım)" [Müslim, Tahâret 39]

Ömer İbn Hattâb radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz güzelce ve eksiksiz bir abdest alır da sonra "Eşhedü en lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve Resûlüh" diye kelime-i şehadeti söylerse, kendisine cennetin sekiz kapısı birden açılır. O da dilediği kapıdan içeri girer." [Müslim, Taharet 17]

EZANIN FAZİLETİ VE ADABI

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Eğer insanlar, ezanın ve ilk safta namaz kılmanın faziletini bilseler, (çok sayıda talep olur) aralarında kur'a çekmek zorunda kalırlardı. Yine mescide erken gelip cemaate vaktinden önce yetişmenin faziletini bilseler, birbirleriyle yarışırlardı. Bir de yatsı ve sabah namazındaki cemaat sevabını bilseler, emekleyerek ve sürünerek dahi olsa bu iki namaza gelirlerdi." [Buhari, Ezan 9; Müslim, Salât 129]

Muaviye radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Kıyamet günü müezzinler boyları ve endamları itibarıyla insanların en uzunları olarak temayüz edecekler (ve Allah'ın rahmetinden ziyadesiyle ümitvar olacaklardır.)" [Müslim, Salât 14]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ezanı işittiğiniz zaman, müezzinin dediklerini siz de deyiniz. Daha sonra bana salavât getirin. Zira her kim bana bir defa salavât getirse, Allah ona on salât (rahmet) ile mukabele buyurur. Salavâtın ardından benim için Allah'tan vesile isteyin. Vesile, cennette Allah'ın kullarından sadece bir kuluna nasip olacak yegâne makamdır. O bahtiyar tek kulun şahsım olmasını Allah'tan ümit ediyorum. Bu itibarla benim için vesileyi isteyen kimseye şefaatim vâcip olur." [Müslim, Salât 11]

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim ezanı dinledikten sonra şu duayı okursa kıyamet günü şefaatim ona vacip olur: "Ey bu kâmil davetin ve kılınacak namazın Rabbi olan Allahım! Muhammed'e sallallahu aleyhi ve sellem cennetteki en yüksek dereceyi ihsan et; O'na, yarattıkların içinde en ileri mertebeyi lütfet. O'nu, kendisine vaat buyurduğun Makam-ı Mahmûd'a ulaştır."

[Buhari, Ezân 8, Tefsiru süre 17/11]

NAMAZLARIN FAZİLETİ VE ADABI

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Birinizin kapısı önünde bir ırmak olsa da günde beş defa yıkansa, hiç bedeninde kirden eser kalır mı, ne dersiniz?" Sahabiler: "Hayır, kirden hiçbir eser kalmaz." diye cevapladılar. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem buyurdu ki: "İşte beş vakit namazın misali de böyledir. Cenâb-ı Hak onlarla hata ve günahları silip imha eder." [Buhari, Mevâkit 6; Müslim, Mesâcid 283]

Hz. Osman radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Herhangi bir müslüman şahıs, beş vakit farz namazın herhangi birinin vakti geldiğinde güzelce abdest alır, huşû içinde ve rükûunu da tam yaparak tadil-i erkân üzere namazını kılarsa, herhangi bir büyük günah işlenmediği müddetçe kılmış olduğu namaz önceki küçük günahlarına keffâret olur. Bu müjde, kıyamete kadar geçerlidir." [Müslim, Tahâret 7]

Ebû Züheyr İbn Umâra İbn Ruveybe radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Güneş doğmadan ve batmadan önceki sabah ve ikindi namazlarını aksatmatan itina ile kılan kişi cehenneme girmeyecektir." [Müslim, Mesâcid 213]

Cerîr İbn Abdullah el-Beceli radıyallahu anh demiştir ki: Bir gece Nebiyy-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Dolunaya baktı ve şöyle buyurdu: "Siz şu dolunayı zahmet çekmeden ve izdiham yapmadan gördüğünüz gibi Rabbinizi de göreceksiniz. O hâlde gücünüz yettiği nispette güneş doğmadan ve batmadan önceki (sabah ve ikindi namazını) kaçırmamaya çalışın." [Buhari, Mevâkit 16; Müslim, Mesâcid 211]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim sabah akşam camiye ve cemaate devam ederse, onun her gidip gelişine mukabil Allah cennette izzet ü ikram (yüksek mertebeler) hazırlar." [Buhari, Ezan 37; Müslim, Mesâcid 285]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim ki evinde güzelce temizlenir ve sonra Cenâb-ı Hakk'ın farz kılmış olduğu ibadetlerden birini yerine getirmek için Hak evlerinden birine giderse, attığı adımların birisi onun küçük bir günahını silerken; diğeri de mertebesini bir derece yükseltir." [Müslim, Mesâcid 282]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cemaatle eda edilen namaz, yalnız kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir." [Buhari, Ezan 30; Müslim, Mesâcid 249]

Osman İbn Affân radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Her kim yatsı namazını cemaatle kılarsa, gecenin yarısını namazla ihya etmiş gibidir. Her kim sabah namazını cemaatle kılarsa, bütün geceyi namaz kılarak geçirmiş gibi olur." [Müslim, Mesâcid 260]

SÜNNET NAMAZLARIN FAZİLETİ

Hz. Âişe radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sabah namazının iki rekât sünneti, dünya ve içindeki her şeyden daha hayırlıdır."

Diğer rivayette ise, "Sabah namazının iki rekât sünneti bana bütün dünyadan daha sevimlidir." buyurmuştur. [Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 96]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazı sünnetinin ilk rekâtında 'Kul yâ eyyühe l-kâfirûn'u (Kâfirûn Sûresini) ikinci rekâtında ise 'Kul hüvellahu ehad'ı (İhlâs Sûresini) okurdu." [Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 98]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İkindi namazının farzından önce dört rekât sünnet kılan kimseye Allah rahmetiyle muamele buyursun." [Ebû Davud, Tatavvu 8; Tirmizi, Salât 201]

Ebû Katade radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Biriniz mescide girdiğinde iki rekât (nafile) namaz kılmadan oturmasın." [Buhari, Salât 60; Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 69]

CUMA NAMAZI HAKKINDA

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde, beş vakit namazdan her biri bir sonraki vakte kadar, her cuma bir sonraki cumaya kadar ve her ramazan bir sonraki ramazana kadar aralarında geçen günahlara kefaret olur." [Müslim, Taharet 16]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cuma gününe mahsus boy abdesti almak, büluğ çağını idrak etmiş herkese vacip gibidir." [Buhari, Ezan 161, Cum'a 2; Müslim, Cum'a 5]

Selman el-Farisî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kimse cuma günü boy abdesti alarak elinden geldiğince her çeşit temizliğini yapar, saç ve sakalını yağlayıp tarar (saç ve sakal bakımını yapar) veya evindeki mevcut güzel kokudan sürünür sonra hanesinden çıkıp mescide gider, orada yan yana oturan iki müminin arasını açmadan ve onlara eziyet vermeden güzelce oturur daha sonra Allah'ın kendisine bahşettiği kadar namaz kılar, ardından da hutbeye başlayan hatibi sükûnet içinde dinlerse, o kişinin o cuma ile bir sonraki cuma arasındaki küçük günahları bağışlanır." [Buhari, Cum'a 6]

Evs İbn Evs radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizin en faziletli gününüz şüphesiz cumadır. Binaenaleyh o günde bana çokça salavât getirin. Zira sizin salât u selamlarınız bana arz edilir."

[Ebû Davud, Salât 201, Vitr 26]

GECE NAMAZI (TEHECCÜD) KILMANIN FAZİLETİ

Abdullah İbn Ömer'in oğlu Sâlim radıyallahu anhum demiştir ki: Babam Abdullah, Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem kendisine hitaben "Abdullah ne iyi insandır! Keşke teheccüd namazını da kılsa!" buyurduğunu anlattı. Öyle ki, o günden sonra babam geceleri (çok namaz kılar) pek az uyurdu. [Buhari, Teheccüd 2; Müslim, Fedâilu'ssahâbe 139]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Biriniz gece uyuduğu zaman şeytan onun ense köküne üç düğüm atar. Her düğümü attığı yere "Önünde uzun bir gece var, yat, uyu, keyfine bak!" diyerek eliyle vurur. Buna rağmen şayet o kişi uyanır ve (besmele, tesbih, tehlil vb. çekerek) Allah'ın adını anarsa, düğümlerin biri çözülür. Abdest alırsa, bir düğüm daha çözülür. Bir de namaz kılarsa, şeytanın attığı bütün düğümler çözülür ve böylece (şeytana karşı zaferini ilan etmiş olan o teheccüd kahramanı) canlı ve hoş bir hâlet-i ruhiye ile sabaha erer. Aksi hâlde içi kararmış, keyifsiz ve uyuşuk bir hâlde güne başlar." [Buhari, Teheccüd 12; Müslim, Salâtu'l-musâfirîn 207]

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Gecelerde saklı öyle bir vakt-i icâbet vardır ki, herhangi bir müslüman o ana tevafuk edip Allah'tan dünya ve âhirete dair hayırlı bir şey isterse, Cenâb-ı Mevlâ ona istediği şeyi verir. Bu lütuf her gece böyle devam eder." [Müslim, Salâtu'l-musâfirin 166]

Hz. Ömer radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim uyuyakaldığından dolayı gece mutat olarak yaptığı hizbinin tamamını (namaz, zikir ve tesbih gibi ibadetleri) yahut bir kısmını yapamayıp bilahare onu sabah ile öğle namazı arasında telafi ederse, kendisine onu geceleyin okumuş gibi sevap yazılır." [Müslim, Salâtu'l-musâfirin 142]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Biriniz namaz kılarken uyuklarsa, uykusu geçene kadar istirahat etsin. Zira uykulu olduğu hâlde namaz kılarsa, istiğfar edeceği yerde kendi aleyhine bir şeyler söyleyebilir." [Buhari, Vudû 53; Müslim, Salâtu'l-musâfirin 222]

RAMAZAN HAKKINDA

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah yolunda (O'nun rızası için) bir gün oruç tutan kişiyi Cenâb-ı Mevlâ o oruç sebebiyle yetmiş yıl cehennemden uzak tutar!" [Buhari, Cihâd 36; Müslim, Sıyâm 167]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim inanarak ve karşılığını sırf Allah'tan umarak Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır." [Buhari, Savm 6; Müslim, Sıyâm 203]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ramazan ayı girince Cennet'in kapıları ardına kadar açılır, Cehennem kapıları sürgülenir ve şeytanlar da zincire vurulur." [Buhari, Savm 5; Müslim, Sıyâm 1]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim gönülden inanarak ve karşılığını sırf Allah'tan bekleyerek Ramazan ayını (teravih vesaire) namazıyla ihya ederse, geçmiş küçük günahları bağışlanır." [Buhari, İman 37; Müslim, Salâtu'l-musâfirin 173]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadir gecesini Ramazan ayının son on günündeki tek gecelerde araştırınız!" [Buhari, Leyletu'l-kadr 3]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanların en cömerdi idi. Onun bu cömertliği, Ramazan ayı girip de Cebrail aleyhisselâm ile buluştuğu zaman daha da artardı. Cebrail aleyhisselâm Ramazan ayı çıkıncaya kadar her gece Efendimiz'e gelip Kur'ân'ı arz eder, onu karşılıklı mukabele ederlerdi. Cebrail aleyhisselâm ile buluştuğu o günlerde Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanlara rahmet getiren rüzgârdan daha cömert olurdu." [Buhari, Savm 7; Müslim, Fedâil 48]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sahur yemeği yiyin! Zira sahur yemeğinde bereket (hayır ve sevap) vardır." [Buhari, Savm 20; Müslim, Sıyâm 45]

Amr İbn Âs radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bizim orucumuzu Ehl-i kitabın orucundan daha faziletli yapan husus, sahur yemeğidir." [Müslim, Sıyâm 46]

Sehl İbn Sa'd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Oruçlu insanlar, (sünnete uyarak) iftarı yapmakta acele davrandıkları müddetçe daima hayır içindedirler." [Buhari, Savm 45; Müslim, Sıyâm 48]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim ki yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi bırakmazsa, (bilsin ki) onun yiyip içmesini terk etmesine (oruç tutmasına) Allah'ın ihtiyacı yoktur (Allah böyle bir oruca kıymet vermez)" [Buhari, Savm 8]

Ebû Katade radıyallahu anh demiştir ki: (Kurban bayramı öncesi) Arefe günü tutulan orucun fazileti Resûl-i Ekrem e sallallahu aleyhi ve sellem sorulunca şöyle buyurdular: "Geçmiş ve gelecek senenin günahlarına kefaret olur." [Müslim, Sıyâm 196]

Ebû Katade radıyallahu anh demiştir ki: (Muharrem ayının onuncu günü olan) Aşure gününde tutulan orucun fazileti Resûl-i Ekrem e sallallahu aleyhi ve sellem sorulunca şöyle buyurdular: "Geçen senenin günahlarına kefaret olur." [Müslim, Sıyâm 197]

Ebû Eyyûb el-Ensarî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim Ramazan ayını oruçlu geçirir ve ardından Şevval ayından altı gün oruç tutarsa, bütün seneyi oruçlu geçirmiş gibi olur." [Müslim, Sıyâm 204]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmaya gayret ederdi. [Tirmizi, Savm 44]

HAC HAKKINDA

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Kim ki hac vazifesini ifa ederken çirkin söz ve davranıştan kaçınır; büyük günah işlemeyip küçük günahlarda da ısrar etmezse, anasının kendisini doğurduğu günkü gibi (tertemiz ve pak olarak hacdan) döner." [Buhari, Hac 4; Müslim, Hac 438]

Abdullah İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ramazan ayında yapılan umre, bir hac ya da benim refakatimde yapılan bir hac sevabına muadildir." [Buhari, Umre 4; Müslim, Hac 221]

İLMİN FAZİLETİ VE ÜSTÜNLÜĞÜ

Sehl İbn Sa'd radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Hz. Ali'ye radıyallahu anh hitaben şöyle buyurdu: "Ya Ali! Allah'a yemin ederim ki, Cenâb-ı Hakk'ın senin vasıtanla bir kişiyi hidayete erdirmesi, sana (paha biçilmez) kızıl develerin bahşedilmesinden (senin de onları tasadduk etmenden) daha hayırlıdır." [Buhari, Megazi 38; Müslim, Fedâilu's-sahabe 34]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bana nazil olan Kur'ân'dan bir âyet bile olsa (öğrendiklerinizi) insanlara bildirin (ulaştırın). İsrailoğullarının ibretlik kıssalarından da rivayet etmenizde beis yoktur. Fakat her kim kasden benim üzerime yalan uydurursa (söylemediğim şeyleri söyledi diye anlatırsa), Cehennem'deki yerine hazırlansın." [Buhari, Enbiya 50]

Ebu'd-Derdâ radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "İlim tahsil etmek maksadıyla yola revan olan kimseye Allah Teâlâ Cennet yollarını açar. Melekler, ilme ve onu tahsil edene karşı hürmet ederek kanatlarını gererler. Göklerde ve yerdeki her şey, hatta su içindeki balıklar bile ilim talibi için Allah'tan rahmet diler. Âlimin, âbide (ibadet eden kimseye) üstünlüğü; dolunayın, diğer bütün yıldızlara üstünlüğü gibidir. Âlimler peygamberlerin varisleridir. Peygamberler, miras olarak altın ya da gümüş değil, sadece ilmi bırakırlar. Kim o miras kalan ilimden nasiplenmişse büyük ve değerli bir kısmete nail olmuş demektir." [Tirmizi, İlim 19; Ebû Davud, İlim 1]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: "Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Allah, bizden bir şey işitip de onu başkalarına tebliğ eden kimsenin ahlâk ve şerefini güzelleştirip yüzünü ak etsin. Kendisine bu tebliğin ulaştığı nice kimseler vardır ki o bilgiyi bizzat benden işitip nakledenden daha anlayışlı ve kavrayışlı olurlar." [Tirmizi, İlim 7]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kime ilminden istifade etmek için bir bilgi sorulur da onu ketmederse (söylemeyip kendine saklarsa) âhirette onun ağzına ateşten bir gem vurulur." [Tirmizi, İlim 3]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah rızasının esas maksat yapılması gereken bir ilmi, sırf dünyalık menfaatlere ulaşma gayesiyle öğrenen (o ilmi dünyalığa basamak ve alet eden) kimse, kıyamet günü cennetin kokusunu bile alamaz." [Ebû Davud, İlim 12]

ALLAH'I ANMAK VE ZİKRETMEK, O'NA HAMD VE ŞÜKRETMEK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'a hamd ederek başlanmayan her önemli iş bereketsizdir, (devam etmez ve) köksüzdür." [Ebû Davud, Edeb 18]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki söz vardır ki dile hafif, mizanda sevabı pek ağır ve Rahman'a da sevgilidirler. Bunlar, Sübhânallahi ve bi-hamdihî, sübhânallahi'l-azîm'dir." [Buhari, Deavât 65; Müslim, Zikr 31]

Hadisteki tesbih cümlelerinin meali: Sübhansın ya Rab! Hamd ü senâ duygusuyla dopdolu olarak Seni tesbîh ederim. Ey yüce Allahım! Sen noksan sıfatlardan, eksik ve kusurdan, şerik ve yardımcıdan münezzehsin, mütealsin.

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim namazdan sonra otuz üç defa ' sübhânallah, otuz üç defa 'elhamdülillâh, otuz üç defa 'Allâhü ekber deyip yüzüncüsünü "Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr (Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur, sadece O vardır. O nun eşi, menendi ve ortağı yoktur. Mülkün hakiki sahibi O olduğu gibi ezelden ebede bütün hamdler de O na râcidir. Hem O her şeye kâdirdir.)" duasıyla tamamlarsa, günahları denizköpüğü kadar çok olsa bile affedilir." [Müslim, Mesâcid 146]

Sevbân radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazını bitirip selam verdiğinde üç defa 'estağfirullah' diyerek istiğfar eder ve şu duayı okurdu: "Allahumme ente's- selâm ve minke's- selâm tebârekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm. (Allah'ım! Senin esmâ-i hüsnândan biri de Selâm dır. Sen selâm, selâmet ve emniyetin kaynağısın. Ey celâl ve ikram sahibi olan Rabbim! Sen ne yüce, ne müteâlsın)" [Müslim, Mesâcid 135]

Ebûzer radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden her birinizin her bir eklemi için bir sadaka vermesi gerekir. Buna güç yetiremeyeceği müsellem olmakla beraber, her tesbih (sübhânallah demek) bir sadaka, her tahmîd (elhamdülillah demek) bir sadaka, her tehlîl (lâ ilâhe illallah demek) bir sadaka, her tekbir (Allahuekber demek) bir sadaka, iyiliği emretmek bir sadaka, kötülükten sakındırmak da bir sadakadır. Hiç olmazsa kuşluk vakti kılacağı iki rekât namaz bütün bu (şükründen âciz kaldığı nimetlere mukabil gelecek) sadakaların yerini tutar." [Müslim, Salâtü'l-musâfirîn 84, Zekât 56]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kudsî hadiste Yüce Allah'ın şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Benim kulumla maiyyet ve muamelem, onun Benim hakkımdaki zannı üzeredir. Beni hatırlayıp zikrettiğinde onunla beraber olurum. Eğer beni gönlünde veya yalnız başına hatırlayıp zikrederse, ben de onu bu suretle yâd ederim. Şayet beni bir topluluk içinde hatırlayıp anarsa, ben de onu daha hayırlı bir topluluk içinde yâd ederim." [Buhari, Tevhid 15; Müslim, Zikr 2]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem: " Müferridler öne geçti." buyurmuştu. Sahabiler: "Müferridler ne demektir, ey Allah'ın Resûlü?" diye sorduklarında, "Allah'ı zikretmeye düşkün olan erkeklerle kadınlardır." buyurdu. [Müslim, Zikr 4]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İsrâ ve Miraç gecesi İbrâhîm'e aleyhisselâm rastladım. Bana: "Ya Muhammed! Ümmetine benden selam söyle! Onlara cennetin toprağının misk gibi güzel kokusunu, suyunun harika tadını, arazisinin uçsuz bucaksız ovalar gibi düz ve geniş olduğunu haber ver ve bu güzelim toprakların yeşillenip her türlü güzel ürünü bitirebilmesinin yolunun da "sübhânallahi ve'l-hamdü lillâhi velâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber" demekten geçtiğini müjdele!" [Tirmizi, Deavât 59]

Ebû Musa radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Cennet hazinelerinden bir tanesini sana söylememi ister misin?" diyerek bana iltifat ettiler. Ben de, "Tabi ki ya Resûlallah" diyerek memnuniyetimi ifade ettim. Buyurdular ki: "O hazine, "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" zikridir." [Buhari, Deavât 50; Müslim, Zikr 44]

Zikrin meâli: Gerçek güç ve kuvvet sahibi sadece Allah'tır; güç ve kuvvete sahip olmak sadece Allah'ın lütuf ve ihsanıyladır.

RESÛLULLAH'A SALAVÂT GETİRMEK

Evs İbn Evs radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizin en faziletli gününüz şüphesiz cumadır. Binaenaleyh o günde bana çokça salavât getirin. Zira sizin salât u selamlarınız bana arz edilir." deyince sahabiler: "Ya Resûlallah! Siz kabrinizde çürüdüğünüzde bizim salât u selamlarımız size nasıl arz edilir?" diye sordular. Allah Resûlü aleyhi ekmelü t-tehâyâ: "Allah enbiyanın cesetlerini çürütmeyi toprağa haram kılmıştır." buyurdu. [Ebû Davud, Salât 201]

Fedâle İbn Ubeyd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir şahsın namazdan sonra Allah'a hamd etmeden ve Peygamber'e sallallahu aleyhi ve sellem salavât getirmeden dua ettiğini fark etti. Bunun üzerine: "Bu şahıs acele etti." buyurdu. Sonra o şahsı yanına çağırdı. Hem ona hem de oradakilere şu tavsiyede bulundu: "Biriniz namaz sonrası dua ederken Allah'a hamd ve senâ ile başlasın! Sonra Peygamber'e sallallahu aleyhi ve sellem salavât getirsin! Daha sonra arzu ettiği şekilde dua etsin!" [Ebû Davud, Vitir 23]

OKUNACAK DUALAR

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah aleyhi ekmelü ttehâyâ şöyle buyurdu: "Her kim sabahleyin ve akşamleyin yüz defa sübhânallâhi ve bi-hamdihî (Sübhansın ya Rab! Hamd ü senâ duygusuyla dopdolu olarak Seni tesbîh ederim.) zikrini tekrar ederse, kıyamet günü hiç kimse bundan daha faziletli bir amel getirmiş olmaz. Meğerki onu kendisi kadar veya daha fazla tekrar eden bir başkası olsun." [Müslim, Zikr 26]

Âişe Validemiz radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem yatağına uzanacağı zaman Muavvizât denilen (İhlâs, Felâk, Nâs Sûrelerini) okuyarak ellerine üfler ve bedenini sıvazlardı. [Buhari, Deavât 12]

İbn Mes'ud radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi: "Allahım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliğiyle beraber başkalarına muhtaç olmayacak kadar rızık istiyorum." [Müslim, Zikr 72]

Ebu'd-Derdâ radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Din kardeşine gıyaben dua eden her bir müslümana, melek de 'bilmukabele (istediğin şeylerin aynısı sana da verilsin) diyerek dua eder." [Müslim, Zikr 86]

Üsâme İbn Zeyd radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İyilik gören kişi iyilik yapana: 'cezâkellâhu hayran (Allah sana en güzeliyle karşılık versin)' diye mukabelede bulunursa, ona en güzel şekilde teşekkür etmiş olur." [Tirmizi, Birr 87]

Hz. Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kulun, Rabbine en yakın olduğu ân, secde hâlidir. Secdede çok dua etmeye bakın!" [Müslim, Salât 215]

Ebû Ümâme radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü'ne sallallahu aleyhi ve sellem "Hangi dua daha makbuldür?" diye sorulduğunda şöyle buyurdu: "Seher vaktinde ve farz namazların akabinde yapılan duadır." [Tirmizi, Deavât 79]

GIYBETTEN SAKINMAK, DİLİ KORUMAK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'a ve âhiret gününe inanan mümin, ya hayır söylesin veya sussun!" [Buhari, Edeb 31; Müslim, İman 74]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Kul, söylediği sözün nereye varacağını hiç düşünmeden konuşur da sonra cehennemdeki doğu ile batı arasındaki mesafedendaha derin bir çukura yuvarlanıverir." [Buhari, Rikak 23; Müslim, Zühd 49]

Bilal İbn Hâris el-Müzenî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsan, söylediği sözün o derece önem atfedilecek bir şey olduğunun farkında olmadan Allah'ın rızasına muvafık öyle bir söz söyler ki o söz vesilesiyle Allah o kişiden kendisine kavuşacağı güne kadar razı olur. Yine insan, söylediği sözün nereye varacağını düşünmeden Allah'ın gazabını celbeden öyle bir söz söyler ki o söz sebebiyle Allah o kişiye kendisine kavuşacağı güne kadar gazap eder." [Muvatta, Kelâm 5; Tirmizi, Zühd 12]

Ebû Said el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Âdemoğlu sabah uyanınca bütün azaları dile şöyle seslenirler: "Bizim hakkımızda Allah'tan kork. Zira biz sana tabiyiz. Sen istikâmette olursan biz de istikâmette oluruz, sen sapıtırsan biz de sapıtırız!" [Tirmizî, Zühd 61]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize "Gıybetin ne olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. Biz de "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." cevabını verdik. Buyurdu ki: "Gıybet, din kardeşini hoşlanmayacağı bir şekilde anmandır." Peki ya "Konuştuğum husus kardeşimde varsa?" diye kendilerinden sual edildi. Buyurdu ki: "Eğer konuştuğun şey kardeşinde varsa zaten onu gıybet etmiş olursun. Yok eğer onda olmayan bir hususu varmış gibi anlatırsan o zaman da ona iftira etmiş olursun!" [Müslim, Birr 70]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her müslümanın, diğer müslümana kanı, ırzı (namusu) ve malı haramdır!" [Müslim, Birr 32]

Ebu'd-Derdâ radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Din kardeşinin ırz ve haysiyetine yönelik karalamayı bertaraf eden kimseyi, Allah da kıyamet günü cehennem ateşinden uzak tutar." [Tirmizi, Birr 20]

İNSANLARIN ARASINI AÇMAK İÇİN KOVUCULUK YAPANLAR VE LAF TAŞIYANLAR HAKKINDA

Huzeyfe radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kovuculuk yapan (ara bozmak için laf taşıyan), cennete giremez."

[Buhari, Edeb 49; Müslim, İman 168]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Kâinatın İftihar Tablosu Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Ashabımdan birisi, diğeri hakkında nâhoş bir hususu bana arz etmesin. Zira ben sizin aranıza (kalbimde size karşı olumsuz hiçbir his taşımadan) gönül huzuruyla çıkmayı arzu ederim." [Ebû Davud, Edeb 28; Tirmizi, Menâkıb 63]

İKİYÜZLÜLÜK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanların madenler gibi (farklı karakter ve değerde) olduğunu görürsünüz. Onların Cahiliye döneminde hayırlı olanı, Müslümanlıkta da hayırlıdır; elverir ki dinin ruhunu kavramış olsunlar. Siz en hayırlı fertleri, yöneticilik vazifesinden imtina eden kişiler olarak görebilirsiniz. En şerli fertlerin de ikiyüzlü kimseler olduğunu görürsünüz ki onlar, birileriyle bir yüzle diğerleriyle de başka bir yüzle düşüp kalkan kişilerdir."

[Buhari, Menâkıb 1; Müslim, Fedâilu's-sahâbe 199]

YALAN SÖYLEMEKTEN VE YALANCI ŞAHİTLİKTEN SAKINMAK

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şu dört huy kimde bulunursa, o şahıs katıksız münafıktır. Her kimde bu hasletlerden biri varsa, onu terkedinceye kadar o kişide nifaktan bir hisse var demektir. Mezkur dört huy şunlardır: Kendisine bir şey emanet edilince hıyanet eder. Konuştuğu zaman yalan söyler. Bir antlaşma yapınca sözünde durmaz (Vaadettiğinde yerine getirmez). Münakaşa ve anlaşmazlık durumunda aşırı gider (sınır tanımaz)" [Buhari, İman 24, Mezâlim 17; Müslim, İman 106]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her duyduğu şeyi (tahkik etmeden) ulu orta konuşup nakletmesi kişiye yalan olarak yeter." [Müslim, Mukaddime 5]

Ebûbekre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem: "Size en büyük günahların ne olduğunu söylememi istemez misiniz?" diye sorunca biz: "Elbette isteriz ya Resûlallah." dedik. Şöyle buyurdu: "Allah'a ortak koşmak ve ana babaya isyan etmek..." Bu sırada yaslandığı yerden doğrulup oturdu ve "Dikkatinizi çekerim, bir de yalan söylemek ve yalancı şahitlik yapmak." sözünü o kadar çok tekrar etti ki, biz (daha fazla mahzun olmayıp sakinleşsin diye) "Keşke sükût etse!" dedik. [Buhari, Şehâdât 10; Müslim, İman 143]

Semura İbn Cündeb radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Birbirinize Allah'ın laneti, gazabı ve cehennem ateşi ile lanet okumaktan (beddua etmekten) sakının!" [Ebû Davud, Edeb 45; Tirmizi, Birr 48]

Ebu'd-Derdâ radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kul, herhangi bir şeye lanet ettiğinde, o lanet önce semaya yükselir. Oraya girmek ister fakat semanın kapıları yüzüne kapatılır. Oraya giremeyeceğini anlayınca bu sefer yere iner fakat yeryüzünün kapıları da kendisine sürgülenir. Sonra sağa bakınır sola bakınır; girecek hiçbir gedik ve kanal bulamaz ve nihayet lanet edilene yönelir. Eğer gerçekten o, lanete müstehak ise ona ulaşır, aksi hâlde lanet eden kişiye geri döner." [Ebû Davud, Edeb 4]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü aleyhi ekmelü't-tehâyâ şöyle buyurdu: "Müslümana sövmek (rencide edici konuşmak, değerlerini hafife almak) ehl-i fıskın, Müslümanla savaşmak ise ehl-i küfrün şânındandır." [Buhari, İman 36; Müslim, İman 116]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Birbirine sövüp hakaret eden iki şahsın ağzından çıkan şeylerin vebali -haklı olan kimse ötekinden daha aşırı şeyler söylemediği, ondan ileri gitmediği sürece- ilk başlatana yazılır." [Müslim, Birr 68]

Abdullah İbn Amr İbn Âs radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim, cehennemden uzaklaştırılıp cennete konulmayı istiyorsa, son nefesinde Allah'a ve âhirete inanmış olarak hazır bulunsun. İnsanlara da kendisine nasıl davranılmasından hoşlanıyorsa o şekilde davransın." [Müslim, İmâre 46]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah Efendimiz aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât şöyle buyurdu: "Pazartesi ve perşembe günleri cennet kapıları açılır. Din kardeşi ile aralarında adavet bulunan kişi dışında Allah'a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. '(Meleklere o iki şahıs hakkında) Siz şu iki kişinin bağışlanmasını onlar birbiriyle barışıncaya kadar tehir edin, evet evet siz onların affını aralarını düzeltene kadar tehir edin!' diye ferman edilir." [Müslim, Birr 34-36]

HASET, ÇEKEMEMEZLİK HAKKINDA

Hz. Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zinhar hasetten uzak durun! Zira haset, tıpkı ateşin odunu (veya otları) yakıp bitirdiği gibi ameli ve hasenatı yer bitirir." [Ebû Davud, Edeb 44]

MÜSLÜMANI RENCİDE ETMEMEK, ALDATMAMAK

Cündeb İbn Abdullah radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah aleyhi ekmelü't-tehâyâ şöyle buyurdu: "Bir adam 'Vallahi, Allah falanı affetmez' diye yemin etmişti. Bunun üzerine Aziz ve Celil Allah şöyle ferman etti: "Filan kişiyi affetmeyeceğime dair benim adıma yemin edip ahkâm kesen de kimmiş? Bilmiş ol ki Ben onu affettim, senin de amellerini iptal ettim." [Müslim, Birr 137]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim biz müslümanlara silah doğrultup savaşmaya kalkarsa bizim camiamızdan değildir. Aynı şekilde bizi kandırmaya ve aldatmaya çalışan kimse de müslüman cemaatinden olamaz." [Müslim, İman 164, Fiten 16]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Bir şahıs, Allah Resûlü'ne sallallahu aleyhi ve sellem gelerek alışverişte aldatıldığından yakındı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şu tavsiyede bulundu: "Alışveriş yaptığın kişiyi 'Dinimiz hiçbir şekilde hile ve aldatmaya cevaz vermez!' diye ikaz et!" [Buhari, Buyû 48; Müslim, Buyû 48]

HARAMA BAKMAKTAN SAKINMAK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanın zinadan ne kadar nasibi olacağı yazılmıştır ki, o hisse ona her hâlükârda erişir. Gözlerin zinası bakmakla, kulakların zinası dinlemekle, dilin zinası konuşmakla, elin zinası tutmakla, ayakların zinası da yürümekle vuku bulur. Kalbe (nefse) gelince; o arzu eder, ister. Tenâsül uzvu da ya bu zina düşüncesini gerçekleştirir ya da yalanlayıp boşa çıkarır." [Buhari, Kader 9; Müslim, Kader 20]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât: "Yollarda (insanların gelip geçtiği yerlerde) oturmaktan sakının!" buyurdu. Sahabiler: "Ey Allah'ın Resûlü! Bizim oralarda bulunmamız gerekiyor; zira lüzumlu işlerimizi orada konuşup, görüşüyoruz" dediklerinde, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Mutlaka bulunmak zorundaysanız o hâlde hakkını verin!" buyurdu. Bunun üzerine Ashab-ı Kiram: "Yolun hakkı nedir ki ey Allah'ın Resûlü?" diye sordular. Allah Resûlü şöyle buyurdu: "Gözü haramlardan sakınmak, gelip geçenlere eziyet vermemek, verilen selâma mukabelede bulunmak, iyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırmaktır." [Buhari, Mezâlim 22; Müslim, Libas 114]

Ümmü Seleme radıyallahu anhâ demiştir ki: Ben Meymûne ile beraber Resûlullah'ın aleyhi ekmelü't-tehâyâ yanında idim. Derken İbn Ümmi Mektum içeri girdi -Bu hadise, biz kadınlara örtünme (hicâb) emrinin gelmesinden sonra vuku bulmuştu- Onun içeri girmesiyle birlikte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize "Örtünün!" dedi. Biz ikimiz: "Ya Resûlallah, o âmâdır; bizi ne görür ne de tanır!" dedik. Bunun üzerine buyurdu ki: "Peki ya siz de mi âmâsınız? Onu görmüyor musunuz?" [Ebû Davud, Libas 34; Tirmizi, Edeb 29]

GİYİM, KUŞAM, HÂL, HAREKET VE BENZERİ HUSUSLARDA ERKEKLERİN KADINLARA, KADINLARIN DA ERKEKLERE BENZEMESİ

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, (Allah'ın takdir ettiği fıtrata razı olmayıp, söz, fiil ve davranışlarında) kendilerini kadınlara benzeten erkeklere ve erkeklere benzeten kadınlara lanet etmiştir. [Buhari, Libas 61]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cehennemlik olup da kendilerini dünya gözüyle görmediğim iki güruh vardır. Biri, yanlarında bulunan sığırkuyruğu gibi kamçılarla (coplarla) insanları döven zalim bir güruhtur. Diğeri ise, giyinmiş oldukları hâlde çıplak görünen ve diğer kadınları kendileri gibi giyinmeye zorlayan ve başları deve hörgücüne benzeyen kadınlardır. İşte böyleleri cennete giremeyecek ve onun kokusunu dahi alamayacaklardır. Hâlbuki onun kokusu nice uzak mesafelerden alınabilecek keyfiyettedir." [Müslim, Cennet 52]

ŞEYTANA VE ALLAH DÜŞMANLARINA BENZEMEKTEN SAKINMAK

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sol elinizle yemeyin; zira şeytan da sol eliyle yer!" [Müslim, Eşribe 104]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem, saçının bir kısmı tıraş edilip bir kısmı bırakılmış bir çocuk gördü ve ailesini şöyle uyardı: "Ya saçının hepsini tıraş edin ya da hiç dokunmayın!" [Ebû Davud, Teraccul 14]

ÖLÜNÜN ARDINDAN ÜSTÜNÜ BAŞINI YIRTARAK, FERYAT FİGAN EDEREK AĞLAMAK YASAKLANMIŞTIR

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Vefat eden kişinin arkasından yüzünü dizini döverek ağlayan; üstünü başını parçalayan, cahiliye âdeti üzere münasebetsiz sözler söyleyip feryat ve figan eden kişi bizden değildir (bizim sünnetimize uymamış ve İslâm âdetine muvafık hareket etmemiştir)." [Buhari, Cenâiz 36; Müslim, İman 165]

Nu'mân İbn Beşîr radıyallahu anhumâ demiştir ki: Abdullah İbn Ravâha radıyallahu anh baygınlık geçirmişti. Kızkardeşi, "Vah benim dağ gibi yiğidim, vah şöyle vah böyle olan kardeşim!" diye ağlamaya başladı. Bir süre sonra Abdullah İbn Ravâha ayılıp kendine geldiği zaman kızkardeşine şöyle dedi: "Ben baygınken benim için söylediğin her sena ve ağıt için, 'Hakikaten sen böyle biri misin?' diye istintak edildim." [Buhari, Meğâzi 44]

İSLÂM'DA UĞURSUZLUK İNANCI YOKTUR

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ın izni olmadan bulaşıcı hastalığın bizatihi başkasına sirayet etmesi mümkün değildir. Uğursuzluk (teşe'üm) yoktur. Benim hoşuma giden şey tefe'üldür." Sahabiler: "Tefe'ül nedir ki ya Resûlallah?" diye sorunca; "(Hadiselerin değerlendirilmesiyle alâkalı) güzel sözdür (hayra yormaktır)" şeklinde mukabelede bulundular. [Buhari, Tıb 19; Müslim, selam 102]

MESCİT VEYA CAMİLERLE İLGİLİ ÂDAP VE ERKÂN

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mescitte alışveriş yapan bir kimseyi görürseniz, 'Allah sana kazanç nasip etmesin!' deyin. (Mescidin huzurunu bozacak şekilde) Kayıp eşyasını yüksek sesle ilan edip soruşturan kimseyi gördüğünüzde de 'Allah onu sana kavuşturmasın!' deyin." [Tirmizi, Buyû' 75]

Sâib İbn Yezîd radıyallahu anh demiştir ki: Mescitte bulunduğum sırada birisi bana çakıl taşı attı. Baktım ki o şahıs, Halife Ömer radıyallahu anh. Bana dedi ki: "Git de şu iki şahsı bana getir!" Ben de gidip onları getirdim. Ömer onlara "Nerelisiniz siz?" diye sordu. " Tâifliyiz" dediler. Bunu öğrenince dedi ki: "Şayet buralı (Medineli) olsaydınız Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem mescidinde sesinizi yükseltmenizden ötürü canınızı yakardım." [Buhari, Salât 83]

Câbir radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim sarımsak veya soğan yemişse, biz Müslüman cemaatinden -yahut mescidimizden- uzak dursun!" [Buhari, Et'ıme 49; Müslim, Mesâcid 73]

Muaz İbn Enes el-Cühenî radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât; imam Cuma hutbesini verirken dizleri yukarıya dikip ellerle dizleri kavramak suretiyle oturmayı nehyetmiştir." [Ebû Davud, Salât 228; Tirmizi, Cum'a 18]

YEMİN ETMENİN USULÜ, ADABI VE MAHZURLARI

Ebû Ümâme İyâs İbn Sa'lebe el-Hârisî radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah aleyhissâlâtü vesselâm, "Yalan yere yemin ederek bir müslümanın hakkını gasp eden kimseye Hak Teâlâ cehennemi vacip, cenneti de haram kılmıştır." buyurdu. Bir şahıs kendisine: "Değersiz bir şey olsa da mı ey Allah'ın Resûlü?" diye sorduğunda şu cevabı verdi: "Gasbedilen hak, misvak ağacından bir dal parçası dahi olsa bu böyledir." [Müslim, İman 218]

Abdurrahman İbn Semura radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana hitaben buyurdu ki: "Bir hususta yemin eder de sonra ondan daha hayırlısını görürsen, hayırlı olanı yap, ettiğin yemin için de keffâret öde! (Yemin ettim diye kararından dönmemezlik etme!)" [Buhari, Eyman 1; Müslim, Eyman 19]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Yemin, malın alıcı bulmasına ve rağbet görmesine menfaat sağlasa da kazancın bereketini alıp götürür." [Buhari, Buyû' 26; Müslim, Musâkât 131]

Ebû Katade radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Alış verişte çok yemin etmekten sakının! Zira her ne kadar yemin etmek, mala revaç kazandırıp sürümünü artırsa da neticede bereketi ortadan kaldırır." [Müslim, Musâkât 132]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'a sığınarak size iltica eden kimseyi himaye edin! Allah adına isteyeni O'nun şânına hürmeten geri çevirmeyin! Sizi bir davete çağırana (dinî bir mâni yoksa) icabet edin! Şahsınıza herhangi bir iyilik ve ihsanda bulunan kişiye siz de eşdeğer bir iyilik ve ihsanda bulunun! Şayet iyiliğine mukabele edecek bir şey bulamazsanız, hiç olmazsa onun hakkında hayır duada bulunarak iyiliğinin karşılıksız kalmadığını kendisine gösterin."

[Ebû Davud, Zekât 38; Nesai, Zekât 72]

KÖTÜ SÖZDEN VE LANET ETMEKTEN SAKINMAK

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah aleyhi ekmelü't-tehâyâ şöyle buyurdu: "İnsanları ta'n edip kınayan; dilinden lanet ve bedduayı eksik etmeyen; halkı kavlî ve fiilî bir şekilde taciz edip onlara küfürler yağdıran hayâsız bir kimse hakiki mümin olamaz." [Tirmizi, Birr 48]

Enes radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hayâsızlık, taşkınlık ve azgınlık hangi şeyde bulunsa onu berbat edip çirkinleştirir. Buna mukabil utanma duygusu (hayâ) ise bulunduğu şeyi süsleyip güzelleştirir. [Tirmizi, Birr 47]

KONUŞMA ADABI VE KONUŞMACININ DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Câbir İbn Abdullah radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Doğrusu içinizde en çok sevdiğim ve kıyamet günü meclisime en yakın olacak kimseler, ahlâkı en güzel olanlarınızdır. Bana en sevimsiz gelen ve kıyamet gününde benden en uzak olacaklarınız ise (tekellüfe girerek lafı uzatıp) gevezelik yapanlar, (ne güzel konuşuyor desinler diye riyakârane) avurdunu şişire şişire konuşanlar ve (bilgiçlik taslamak ve muhataplarını ezmek için) kibirli kibirli lügat paralayanlardır." [Tirmizi, Birr 71]

DUADA AZİM VE CİDDİYET

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz Rabbine dua ederken asla 'Allahım, dilersen beni bağışla, dilersen bana merhamet et!' (şeklinde versen de olur vermesen de der gibi veya Allah'ın güç ve kudretine sınırlama isnat etme gibi şartlı cümleler) demesin. (Allahım beni bağışla, bana merhamet et, diyerek) Matlub ve maksudunu kesin bir dille isteyip Rabbine öyle teveccüh etsin. Çünkü Allah'ı zorlayan hiçbir mücbir kuvvet yoktur." [Buhari, Deavât 21; Müslim, Zikr 9]

NAMAZ HAKKINDA

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Herhangi biriniz imamdan evvel başını (rükûdan veya secdeden) kaldırdığında Allah Teâlâ'nın onun başını veya suretini eşek başı veya suretine çevirmesinden endişe etmez mi?" [Buhari, Ezân 53; Müslim, Salât 114]

Hz. Âişe radıyallahu anhâ demiştir ki: Resûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Sofra hazırken veya büyük ve küçük abdest sıkıştırmışken kılınan namaz, makbul (ve kâmil manada) bir namaz değildir." [Müslim, Mesâcid 67]

Âişe Validemiz radıyallahu anhâ demiştir ki:

Allah Resûlü'ne aleyhissalâtü vesselâm namazda iken başın sağa sola çevrilmesinin (veya göz gezdirmenin) hükmünü sordum. Buyurdular ki: "O, şeytanın kulun namazından bir şeyleri kapıp kaçırmasıdır. (Namazı kılmasına veya erkânına ilişmeye mâni olamayınca sağa sola baktırarak bir kısmını aşırmak suretiyle yaptığı bir çeşit namaz hırsızlığıdır.)" [Buhari, Ezân 93]

Abdullah İbn Hâris İbn Sımme el-Ensarî radıyallahu anh demiştir ki: Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Namaz kılanın önünden geçen kimse, bunun mahzurunu bir bilseydi, kırk bilmem ne kadar zaman yerinde durur musallînin önünden geçmezdi."

Hadisi rivayet eden râvîlerden Ebû Nadr diyor ki: Kırk gün mü, kırk ay mı yoksa kırk yıl mı dediğini hatırlayamıyorum.

[Buhari, Salât 101; Müslim, Salât 261]

MALI BOŞA HARCAYIP ZAYİ ETMEMEK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah sizin üç şeyinizden razı olur, üç şeyinizi de kerih bulur. Sizin sadece O'na kulluk etmenizden, kendisine hiçbir şeyi hiçbir şekilde ortak koşmamanızdan ve hep birlikte Allah'ın ipine (dinine) sımsıkı sarılıp tefrikaya düşmemenizden memnun olur. Güft u gû (dedikodu) yapmanızdan, gereksiz çokça sual sormanızdan ve (maddî-manevî, dünyevî-uhrevî herhangi bir fayda gözetmeksizin şurada-burada) servet tüketip israf etmenizden de hoşlanmaz. [Müslim, Akdıye 10]

GÜZEL KOKU İKRAM EDİLİNCE REDDETMEMEK

Enes İbn Mâlik radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem aleyhi ekmelü't-tehâyâ güzel kokuyu geri çevirmezdi. [Buhari, Hibe 9]

KİŞİYİ YÜZÜNE KARŞI ÖVMEK UYGUN GÖRÜLMEMİŞTİR

Ebûbekre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem'in sallallahu aleyhi ve sellem huzurunda bir şahıstan bahsedilmiş ve meclistekilerden biri mezkûr şahsı hayırla anarak haddinden fazla methetmişti. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ona "Yazık! Kardeşinin boynunu kopardın! (Onu manen felâkete attın)" buyurdu ve bu cümleyi defalarca tekrar etti. Akabinde şöyle buyurdu: "Eğer biriniz mutlaka birini methedecekse, o kişinin öyle olduğu kanaati hâkimse 'Kanaatimce o şöyle şöyle meziyetleri olan biridir.' desin. (O her ne kadar methettiği kişi hakkında takdirkâr ve sitayişkâr bir şekilde bahsetse de) Neticede onu takdir edecek ve amellerinin muhasebesini yapacak olan Allah'dır. Binaenaleyh (her şeyin melekûtunu ve künhünü bilen)

Allah'a karşı hiç kimse tezkiye edilemez. (Zira biz ne kadar takdir etsek de o kişinin takdire layık olup olmadığına karar verecek olan sadece Allah tır.)" [Buhari, Şehâdât 16; Müslim, Zühd 65]

ALLAH'IN VE RESÛLÜ'NÜN YASAKLADIĞI ŞEYLERDEN KAÇINMAK

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Allah gayret tecellisinde bulunur. Allah'ın gayreti kulun işleyeceği haramlara karşıdır." [Buhari, Nikâh 107; Müslim, Tevbe 36]

İNSANLARIN SAKINMASI VE DİKKAT ETMESİ GEREKEN BAZI HUSUSLAR

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mümin aynı delikten iki defa ısırılmaz (aynı hataya tekrar düşmez)." [Buhari, Edeb 83; Müslim Zühd 63]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üç zümre vardır ki, kıyamet günü Allah o şahısları muhatap almadığı gibi onlara rahmet nazarıyla teveccüh etmez ve onlardan razı da olmaz. Ayrıca onlar için acı bir azap vardır. (O şahıslardan): Biri, susuz bir arazide yanında ihtiyaç fazlası su bulunduğu hâlde onu yolculardan esirger; Diğeri, gaflet vakti olan gün sonu malını satmak için pazara çıkarır ve pazarlık yaptığı şahsa bile bile yalan söyleyerek 'Vallahi, onu şu kadar fiyata satın almıştım der ve müşteriyi kandırır; Öteki ise, bir devlet başkanına, dünyalık bir menfaat elde etme umuduyla itaat edip kendisini destekleyeceğine dair söz verir; menfaat gördüğü zaman sorumluluklarını yerine getirir, menfaati kesildiğinde de sözünden cayıp mükellefiyetlerini yerine getirmez." [Buhari, Şehâdât 22, Ahkâm 48; Müslim, İman 171]

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir yerde insanlara bazı şeyleri anlatırken bir bedevi çıkageldi ve "Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sordu. Fahr-i Kâinat Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem (soruya rağmen) konuşmasına devam etti. Bunun üzerine sahabeden kimisi "Efendimiz bedevinin sorusunu işitti fakat sualden hoşlanmadığı için cevap vermedi." derken, kimisi de; "Bilakis soruyu duymadı." dediler. Allah Resûlü konuşmasını tamamlayınca: "Kıyamet hakkında soru soran zât nerede?" buyurdu. Adam: "İşte buradayım ya Resûlallah!" dedi. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem: "Emanet zayi olduğunda kıyameti bekleyin!" buyurdu. O şahıs: "Yâ Resûlallah! Emanet nasıl zayi olur?" diye sorunca: "İş, nâehline tevdi edildiği zaman (emanet zayi olmuştur ve) kıyamet yakındır!" buyurdu. [Buhari, İlim 2, Rikak 35]

Ebû Mes'ûd el-Ensarî radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "İnsanlığın ilk peygamberlerden itibaren idrak ede geldiği sözlerden birisi de 'Hayâsız olduktan sonra istediğini yap!' sözüdür." [Buhari, Edeb 78]

İbn Mes'ûd radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Kıyamet günü insanlar arasında verilecek ilk hüküm, kan davaları hakkında olacaktır." [Buhari, Diyât 1; Müslim, Kasame 28]

Âişe Validemiz radıyallahu anhâ demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Melekler nurdan; cinler dumansız hâlis ateşten; insanlar ise Kur'ân da size anlatılan şeyden (yani topraktan) yaratıldı." [Müslim, Zühd 60]

İSTİĞFAR (ALLAH'TAN AF VE MAĞFİRET DİLEMEK)

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Nefsim kudret elinde olan Allah'a kasem olsun ki, siz hiç günah işlememiş olsaydınız, Allah sizi alır, yerinize günah işleyip Allah'tan af ve mağfiret dileyecek bir topluluk getirir de onları bağışlardı." [Müslim, Tevbe 11]

İbn Ömer radıyallahu anhumâ demiştir ki: Kimi zaman biz, Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem aynı mekânda şu duayı yüz defa tekrar ettiğini sayardık: "Rabbim, beni bağışla ve tövbemi kabul eyle; zira Sen tevvâb (tövbeleri çokça kabul eden) ve rahîmsin (rahmeti gazabına sebkat eden merhamet sahibisin" [Ebû Davud, Vitr 26; Tirmizi, Deavât 39]

İbn Abbas radıyallahu anhumâ demiştir ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim ısrarlı bir şekilde istiğfara devam eder (onu tabiatının bir yanı hâline getirir) ise Allah ona her sıkıntıdan bir çıkış kapısı, her üzüntüden bir kurtuluş çaresi gösterir ve onu hiç ummadığı yerlerden rızıklandırır." [Ebû Davud, Vitir 26]

CENNET NİMETLERİ VE RÜ'YETULLAH

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah "Ben salih kullarıma gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve hiç kimsenin tasavvur edemeyeceği sürpriz nimetler hazırladım." buyurdu.

Ebû Hureyre radıyallahu anh demiştir ki: İsterseniz bu hadisi tasdik sadedinde şu âyeti de okuyabilirsiniz: "Müminlerin dünyada yaptıkları makbul işlere mükâfat olarak gözlerini aydın edecek, gönüllerini ferahlatacak hangi sürprizlerin, hangi nimetlerin saklandığını hiç kimse bilemez." {Secde Sûresi 32/17} [Buhari, Tefsiru sûre 32/1; Müslim, Cennet 2]

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh demiştir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennet ehli, aralarındaki derece sebebiyle kendilerinden yükseklerdeki köşklerin sahiplerini nasıl ki siz sabaha karşı doğu veya batı ufkunda gökyüzünün uzak bir noktasında batmak üzere olan parlak ve iri bir yıldızı dikkatlice baktıktan sonra görebiliyorsunuz, öylece güçlükle görebilirler." Sahabe Efendilerimiz: "Ya Resûlallah! O yüksek köşkler peygamberlere mi aittir? Başkaları oralara erişemez mi?" dediler. Efendimiz: "Evet" deyip tasdik etti ve şöyle dedi: Fakat (Allah başkalarına da ihsan edebilir) Canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, o makamlara Allah'a iman edip bütün peygamberleri yürekten tasdik eden kimseler de ulaşacaklardır." [Buhari, Bed'ü'l-halk 8; Müslim, Cennet 119]

Ebû Saîd ve Ebû Hureyre radıyallahu anhumâ demişlerdir ki: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennetlikler cennete girince bir münâdî şöyle seslenir: Siz bundan böyle cennette ebediyen yaşayacak, hiç ölmeyeceksiniz; hep sağlık ve afiyet içerisinde kalacak, hiç hastalanmayacaksınız; her zaman genç ve zinde olacak, asla yaşlanmayacaksınız; ebedlere kadar nimet ve saadet içinde hayat sürecek, hiç bir zaman keder ve sıkıntıyla karşılaşmayacaksınız." [Müslim, Cennet 22]

Cerîr İbn Abdullah radıyallahu anh demiştir ki: Bir gece Nebiyy-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Dolunaya baktı ve şöyle buyurdu: "Siz şu dolunayı zahmet çekmeden ve izdiham yapmadan gördüğünüz gibi Rabbinizi de göreceksiniz. [Buhari, Tefsiru sûre 50/2, Tevhid 24; Müslim, Mesâcid 211]

